

Deris: Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi
Unitel: I - İslam ve Bilim

Kavramlar:

İlim, bilim, âlim,
bilgin.

Konular:

- Din-Bilim İlişkisi
- İslam Medeniyetinde Bilim ve Düşüncenin Gelişimi
- İslam Medeniyetinde Öne Çıkan Eğitim ve Bilim Kurumları
- Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve Özgün Çalışm.
- Kur'an'dan Mesajlar

Sunumdaki Başlık Türleri:

- Konu başlığı
- Alt başlık/Kazanım
- Okuma parçası

Din-Bilim İlişkisi

Bilim, Allah tarafından kâinata konulan ve işletilen sistemin akıl, deney ve gözlem metodu ile araştırılması ve bu sistem içindeki sebep sonuç ilişkilerinin keşfedilerek sistematik bir biçimde insanlığın hizmetine sunulmasıdır.

Kur'an'da pek çok ayette, “...Hâlâ aklınızı çalıştırmayacak mısınız?” (Hud [11] 51), “Hâlâ düşünüp ibret almıyor musunuz?” (Müminun [23] 85) denilerek insanların akıllarını kullanmaları emredilmektedir.

Kur'an'da bilimle ilgili ayetler incelendiğinde; insanların, hayvanların ve evrendeki her şeyin yaratılışı hakkında düşünmenin öneminin vurgulandığı görülmektedir.

“... De ki: “Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür.” (Kur'an, Zümer [39] 9).

Âlim: Bilgin. Bilimin önemli bir aracı olan okumayı, Kur'an ilk ayetiyle bizden talep ettiği halde, Müslüman ülkeler ne yazık ki bu alanda bir hayli geridedirler.

Japonya

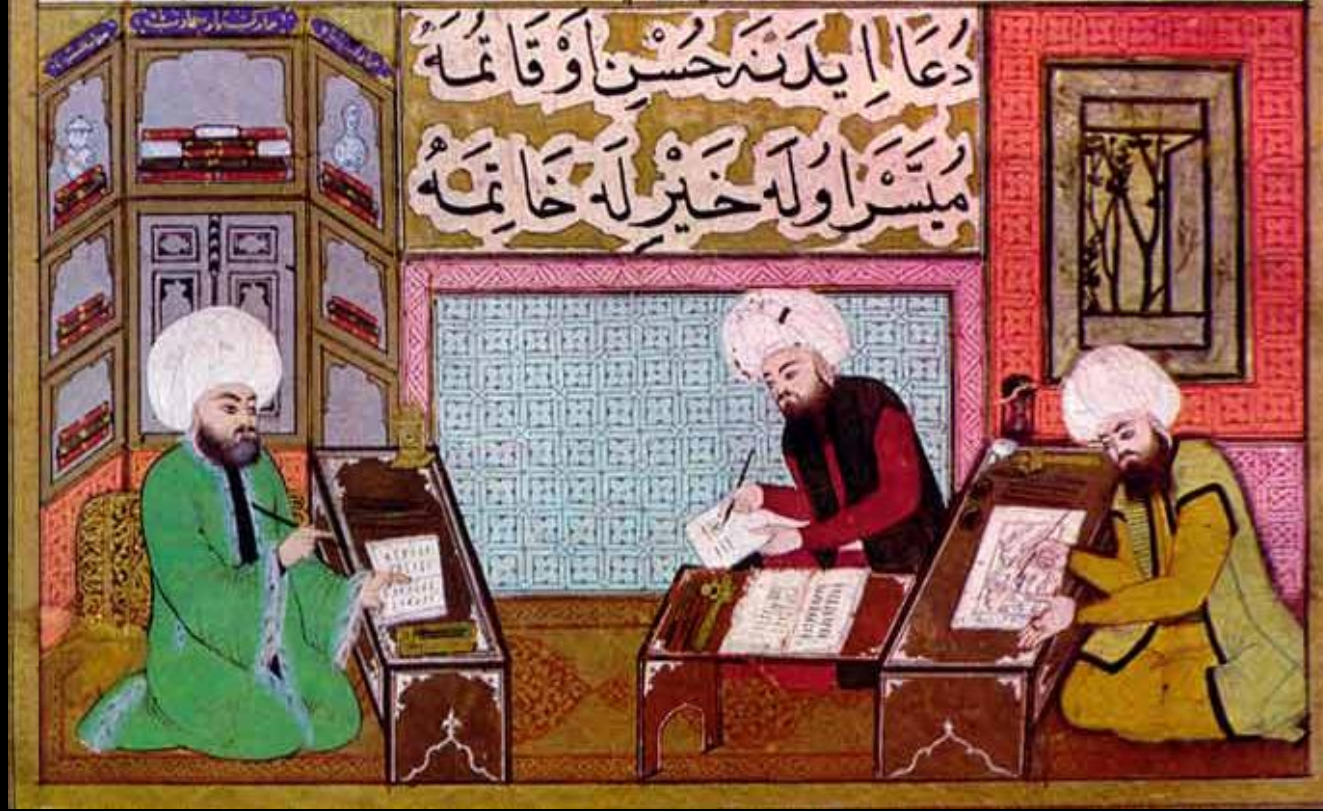
Türkiye

Japonya'da 1 kişi yılda ortalama 25 kitap okuyor. Türkiye'de ise 6 kişi 1 tane kitap okuyor, yani 150 kişi ancak bir japonun 1 yılda okuduğu kitap sayısına ulaşabiliyor.

İslam'ın Bilime Verdiği Önem

- Din ve fen bilimleri ayrımı yoktur. Bilim öğrenmek kadın ve erkek tüm Mü'minlere farzdır.
- Tarihte ilk defa **“Oku!”** emri ile birlikte okuma eylemi ibadet haline getirilmiştir.

Kızlar Okutulmalıdır!

İslam'ın "Oku!" emri hem kadın hem de erkeğe yöneliktir. İslam'da kızların eğitim almasını engelleyen hiçbir sağlam bilgi yoktur. Bilen, her zaman üstündür. Çünkü "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" (Kur'an, Zümer (39) 9). Ayrıca Rasulullah'ın ifadesiyle, "İlim öğrenmek her Müslüman kadın ve erkeğe farzdır." (İbn Mace, Mukaddime 17). Aksini ifade eden görüşlerin, İslamiyet'le ilgisi yoktur!

Kur'an'da Din ve Fen Bilimleri Ayrımı Yoktur

Geleneksel anlamda **ilim** **dinî**, **bilim** ise **fen bilimler**ini ifade eder. Oysaki Kur'an'da ilim ve bilim arasında bir ayırım yoktur. Kur'an'daki **ilim** العلم kavramı hem ilahi bilgi/vahiy hem de dünyevi bilgiyi ifade eder (Ilhan Kutluer, "İlim," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, c. XXII, s. 110). "Aynı şekilde, insanlardan, diğer canlılardan ve evcil hayvanlardan da renkleri farklı olanlar vardır. Allah'a ancak bilgili kulları saygı duyar..." Ayetin bağlamı gereği övülen bilginler, din değil, fen bilimlerini inceleyenlerdir.

İslam Medeniyetinde Bilim ve Düşüncenin Gelişimi

Medeniyet, en genel anlamda, insanların bir nesilden diğerine aktardıkları siyasal, sosyal, ekonomik faaliyetler, kurumlar, değerler ve kavramların hepsidir. İslam medeniyetinin temelinde bilgi (*bilim*) kavramının olduğu görülür.

İslam medeniyetinde bilimsel süreci başlatan bilimsel çalışmalar öncelikle vahiyle oluşmaya başlamıştır. Kur'an ve sünnetin bilime, bilgiye ve öğrenmeye teşvik eden buyrukları, Müslümanların başta dinî bilimler olmak üzere insanlığın faydasına olan her türlü bilgiye yönelmelerine vesile oldu. Daha sonra ise fen ve sosyal bilimler üzerinden bilim ve düşünce gelişmiştir.

Vahiy merkezli olarak başlayan İslam bilim ve düşünce tarihinde önemli dönemlerden birisi felsefenin İslam dünyasına girmesidir. Müslümanlar arasında bilimin gelişmesinde Emeviler Dönemi'nde başlayan tercüme faaliyetlerinin etkisi vardır.

Felsefenin İslam dünyasına girmesi tercüme faaliyetlerinin bir sonucudur. Büyük tercüme çalışmaları 750 yılından 900 yılına kadar sürmüştür. Bu dönemde Sanskritçe, Pehlevice (*Eski İnan Lisani*), Yunanca ve Süryaniceden eserler tercüme edilmiştir.

Müslümanlar tercüme faaliyetlerinin yanında matematik, astronomi, haritacılık, coğrafya, fizik, kimya, tıp, zooloji, botanik, biyoloji ve benzeri bilim dallarında ilerlediler. Bilime yeni buluşlarla katkı sunmaya başladılar. Felsefi eserlerin Arapçaya çevrilmesiyle birlikte, felsefe ve diğer bilimler de İslam dünyasına girmiş oldu.

Rasulullah'ın Eğitim Hareketi

Rasulullah, Bedir savaşında ele geçirilen esirler arasından okuyup yazma bilenleri arayıp buldu. Her biri şayet 10 Müslüman ocuęa okuyup yazma öğretirse, bunun kurtuluş fidyesi olarak kabul edileceğini söyledi

(İbn Sa'd, Tabakat, Leiden 1904-12, II, s. 1, 14, 17; İbn Hanbel, Musned, Kahire 1313, I, s. 246'dan naklen: Muhammed Hamidullah, Hz. Peygamberin Savaşları, Yaęmur Yay., 4. bsk., İstanbul 1991, s. 76).

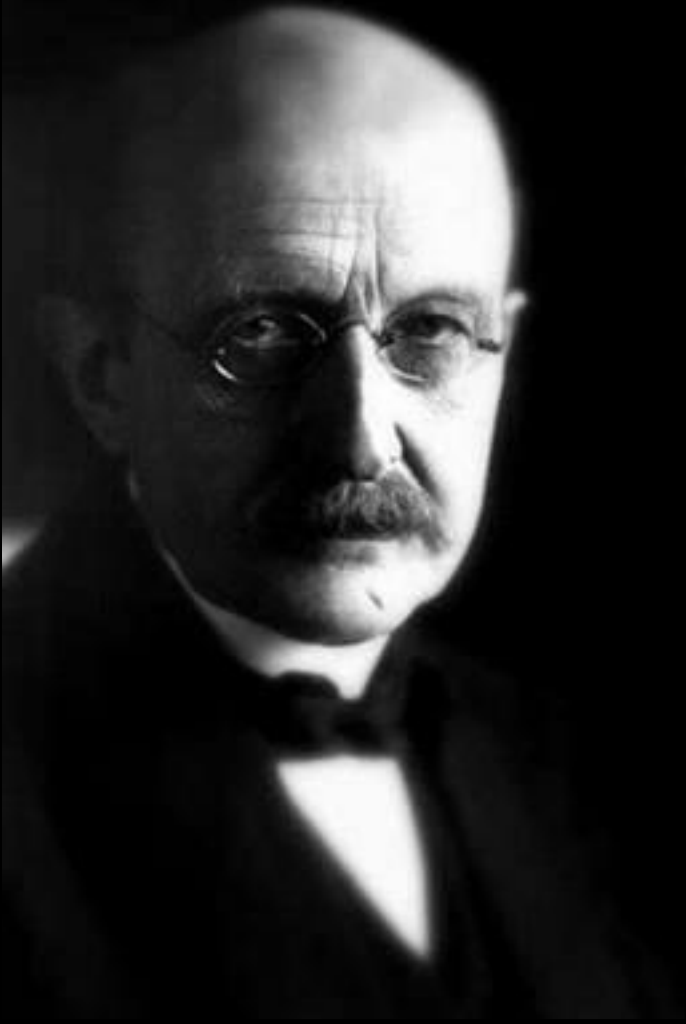
Bilim ve Din Çelişir Mi?

Kur'an yüzlerce ayet ile evren üzerinde düşünmeye yönlendirir. Kur'an'a göre evrendeki ve kendi benliğimizdeki her şey, Allah'ın bir ayetidir. Nasıl ki bir Kur'an cümlesi bizi Allah'a götürebiliyorsa, evrendeki her yaratılmış varlık da bizi O'na götürebilir. Bunların hepsi, kendilerinden sonuçlar çıkartabileceğimiz Allah'ın sanatını, gücünü, kudretini, sıfatlarını temellendirebileceğimiz unsurlardır.

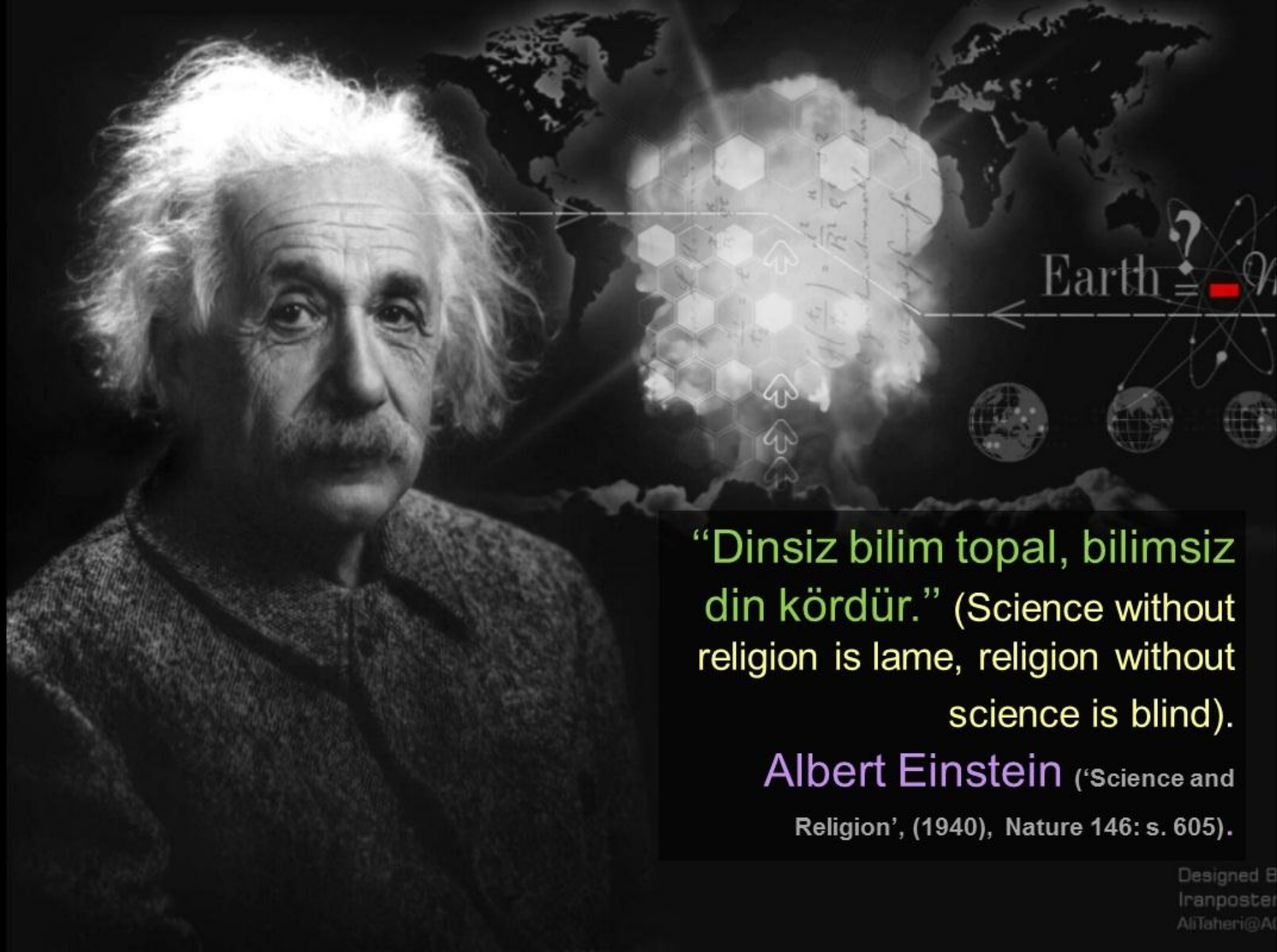
Kur'an bizi bunlara yönlendirirken bunlar üzerinde derin derin düşünmemizi de ister. Biz evrene Allah'ın sanatını tanımak, kudretini takdir etmek için yöneldiğimizde, bizim bu evreni anlama ve bilim faaliyetimiz bir ibadete dönüşmüş olur.

“ Biri diğerini tamamladığı için Din ile Bİlim arasında bir zıtlıktan söz etmek mümkün değil. ”

Max Planck

“Dinsiz bilim topal, bilimsiz din kördür.” (Science without religion is lame, religion without science is blind).

Albert Einstein (‘Science and Religion’, (1940), Nature 146: s. 605).

Dünyanın İlk Üniversitesini Kuran Kadın: Fatıma el-Fihri

Fatıma el-Fihri'ye (ö. 880) babasından büyük bir miras kalmıştı. Fatıma bu servetin tamamını Fas'taki halkın ihtiyaçlarına uygun kullanmaya karar verdi. 841 yılında Fas'ın Fes şehrinde yaptırdığı Karaviyyin Üniversitesinde din bilimleri yanında astronomi, mantık, aritmetik, coğrafya ve tıp eğitimi de veriliyordu. Karaviyyin Üniversitesi UNESCO'nun Dünya Mirasları Listesinde dünyanın en eski üniversitesi olarak yer almaktadır.

İslam Medeniyetinde Öne Çıkan Eğitim ve Bilim Kurumları

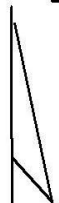
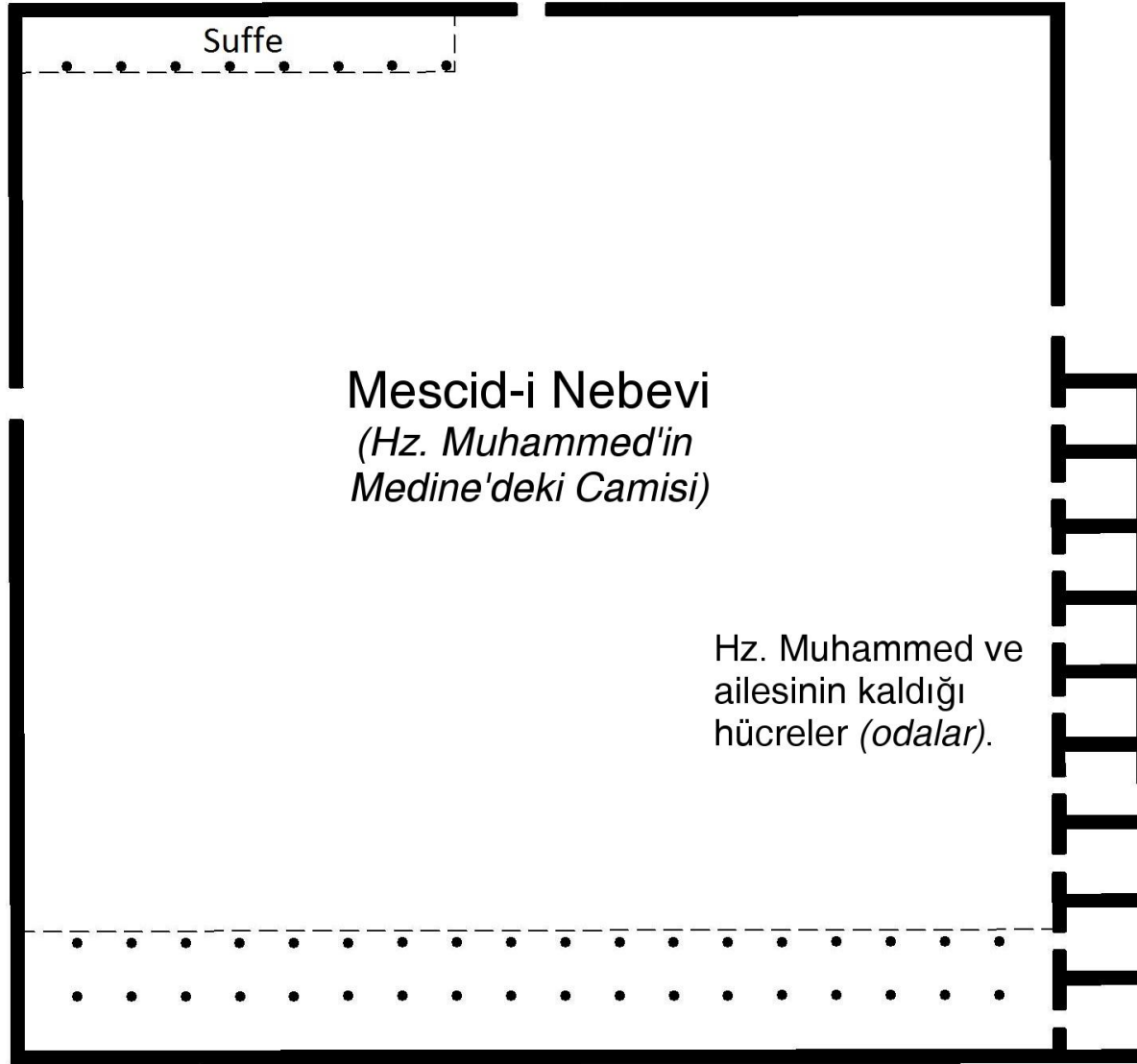
Her an şiddet ve öldürülme baskısı altında yaşayan Müslümanlar için **Erkam'ın evi** ilk eğitim ortamı olmuştur.

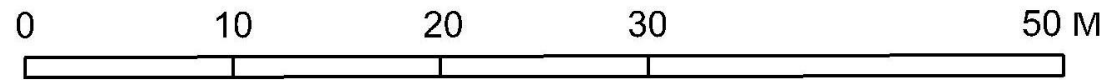
Suffe

Suffe, **Rasulullah**'ın Mescid-i Nebevî'nin bitişiğine yaptırdığı yoksul ve kimsesiz Müslümanların kalıp ilim öğrendikleri yerdir. **Suffe**, İslam medeniyetinin ilk eğitim kurumudur ve buralarda ikamet eden gençler eğitim almaya çaba göstermişlerdi.

Kuzey

Cami ve Mescitler

Cami ve mescitler ibadethane olmanın yanında Müslüman toplumlarda önemli eğitim merkezidirler. İslamiyet'in ilk dönemlerinde eğitim öğretim, daha çok cami merkezli olarak yapılmaktaydı. Buralarda Kur'an-ı Kerim, tefsir, hadis, fıkıh, siyer gibi ilimler okutulmakta ve bu dersler **ders halkası** şeklinde yürütülmekteydi.

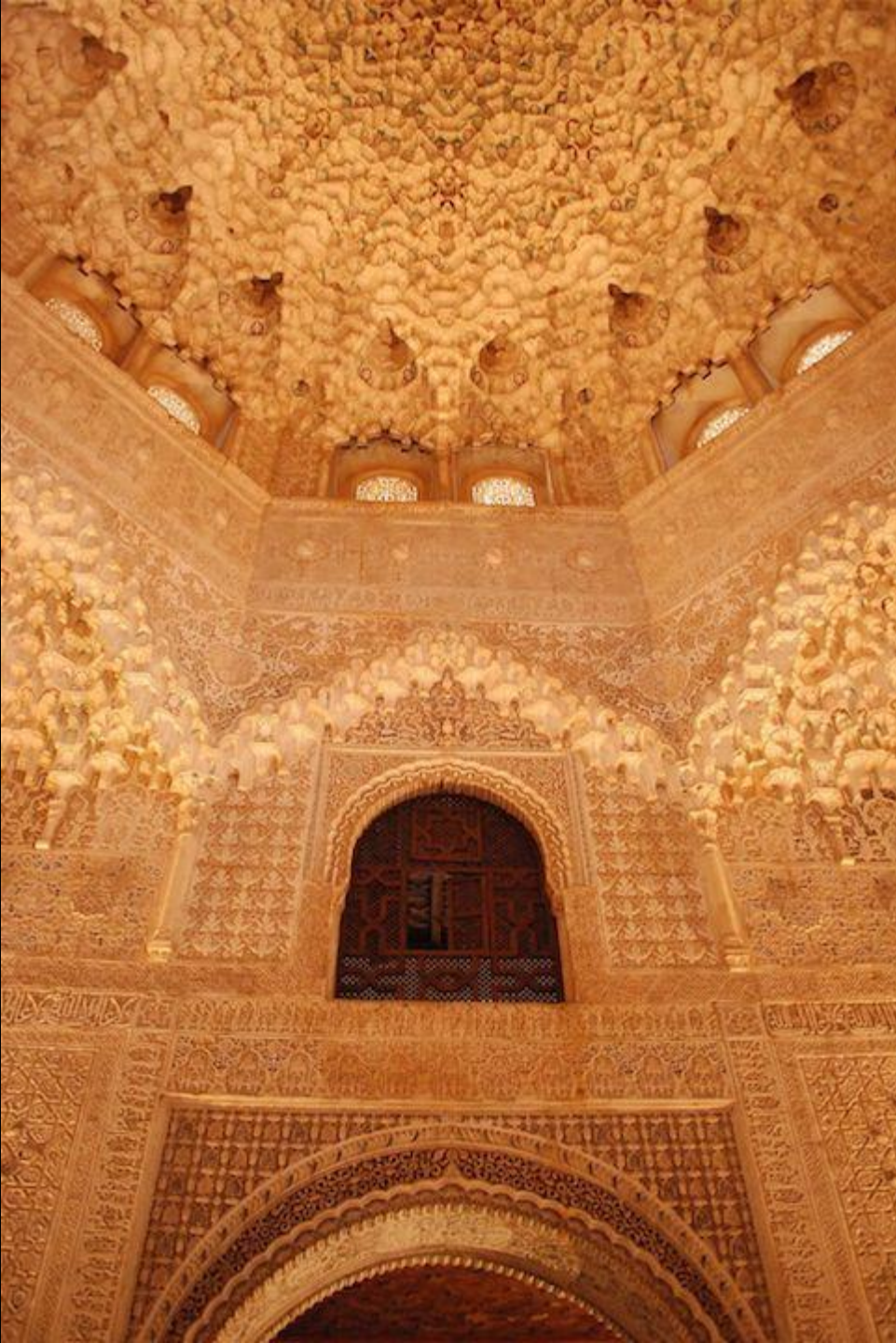
Medreseler

Medreseler geçmişte yükseköğretim faaliyetlerinin yapıldığı yerlerdi. Bugünkü anlamda fakültelere karşılık gelen eğitim kurumlarıydı. Hicri 3. asır ile 5. asır arasında başta Horasan ve Maverâünnehir olmak üzere İslam dünyasının bilim merkezlerinde medreseler kurulmaya başlandı.

İlk olarak hicri 5. asırda Selçuklular tarafından **Nizamiye Medreseleri** kuruldu. Medreselerin bulunduğu başlıca yerler Kurtuba, Bağdat, Horasan, Maverâünnehir, Semerkand, Buhara, Mısır, Konya, Kayseri, Sivas, Erzurum, Edirne, Elâziğ'dir.

Endülüs Emevi Devleti'nde açılan Kurtuba Medresesi gibi birçok medresede Müslüman talebelerin yanında gayrimüslim öğrenciler de eğitim görmüştür.

Mektep

Mektepler, bugünkü anlamda ilkokul seviyesinde okuma yazma eğitimlerinin verildiği okullardır. Mektepler ilk dönemlerde müstakil binalar yerine camilerin yanında tesis edilen eklentiler şeklinde oluşturulmuşlardı.

Darul-Kurra

Darul-kurra; Kur'an öğretilen ve hâfız yetiştirilen mekteplerin, kıraat eğitimi yapılan medrese veya bölümlerin genel adıdır. Bir başka ifadeyle **darul-kurra**, Kur'an-ı Kerim okuma ilmini uzmanlık derecesinde öğreten okullara verilen isimdir.

Darul-Hadis

Hadis bilimlerinin öğretildiği, uzmanların yetiştirildiği yüksek öğretim kurumlarıdır.

Beytül-Hikme

Beytül-Hikme (*Bilgelik Evi*) Abbasi Devletinin başkenti Bağdat'ta 8.yy. dolaylarında halife **Harun Reşid** (786-809) tarafından bir kütüphane olarak kurulmuştu.

Kütüphanenin gelişimi **Harun Reşid**'in oğlu **Halife Me'mun**'un (813-833) hükümdarlığında da devam etmişti. **Beytül-Hikme** ortaçağ bilgeliğinin en büyük merkezlerinden birisiydi. İslam medeniyetinin ve kültürünün en parlak döneminin oluşmasına büyük katkılarda bulundu.

Tarihin en büyük kütüphanelerinden biri sayılan **Hikmetler Evi**, aslen tercümanlara ev sahipliği yapmak ve onların çalışmalarının korunması amacıyla kuruldu. Ancak, kısa süre içerisinde tıp, bilim ve astronomi alanlarında bilimsel araştırmaların da merkezi haline geldi.

Me'mun'un kütüphaneye eser kazandırmayı teşvik etmek amacıyla çevrilen her kitabın ağırlığı kadar altın ödediği anlatılır.

Beytü'l hikme (Bilgelik evi) 810 yılında Bağdat'ta kuruldu. Bu kütüphanede 400 bin kitap vardı.

Beytül-Hikme hem erkekler, hem de kadınlara açıktı. Araştırmacılar etnik köken ve dinlerine bakılmaksızın buraya kabul edilirdi. Yine Bizans İmparatorluğu tarafından zulüm gören âlimlerin çalışmalarını burada sürdürmeleri teşvik edilirdi.

Kütüphane

Rasulullah zamanında yazılı eserlerin çok az olması nedeniyle bir **kütüphane**den bahsetmek mümkün değildir. İslam âleminde ilk **kütüphaneler**, Kur'an-ı Kerim ve hadis ağırlıklı olarak Emeviler Dönemi'nde birer okul olarak da görev yapan mescitlerde ortaya çıkmıştır.

Özellikle papirüs yanında kâğıdın yazı malzemesi olarak kullanılmaya başlanması ve **Harun Reşid** tarafından 794'te Bağdat'ta bir kâğıt fabrikası kurulmasının, **kütüphanelerin** zenginleşmesine olumlu tesirleri olmuştur.

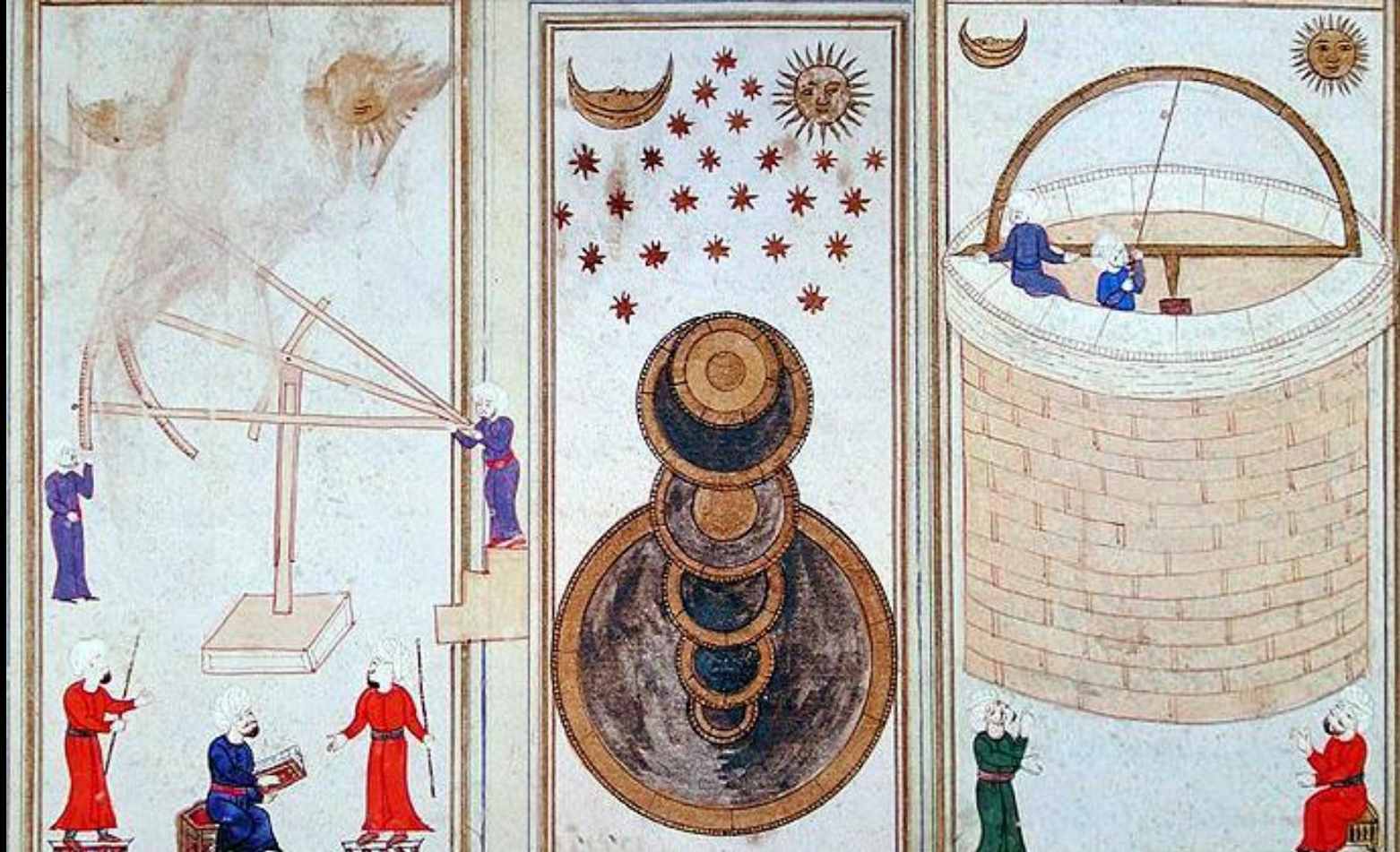

Rasathane

Rasathane, astronomik gözlemler yapmaya yarayan özel bina ve evlere denir. Orta Çağ boyunca benzerine rastlanmayacak ölçüde sürekli ve sistemli **rasathaneler**, ilk olarak İslam dünyasında ortaya çıkmıştır.

Tam teŖekkll olmasa da İslam dünyasında ilk **rasathane** 828 yılında Bağdat'ta kurulan Ŗemmâsiye Rasathanesi'dir. Burada nl matematikçi **Harizmî** görev yapmıŖtır.

Şifahane

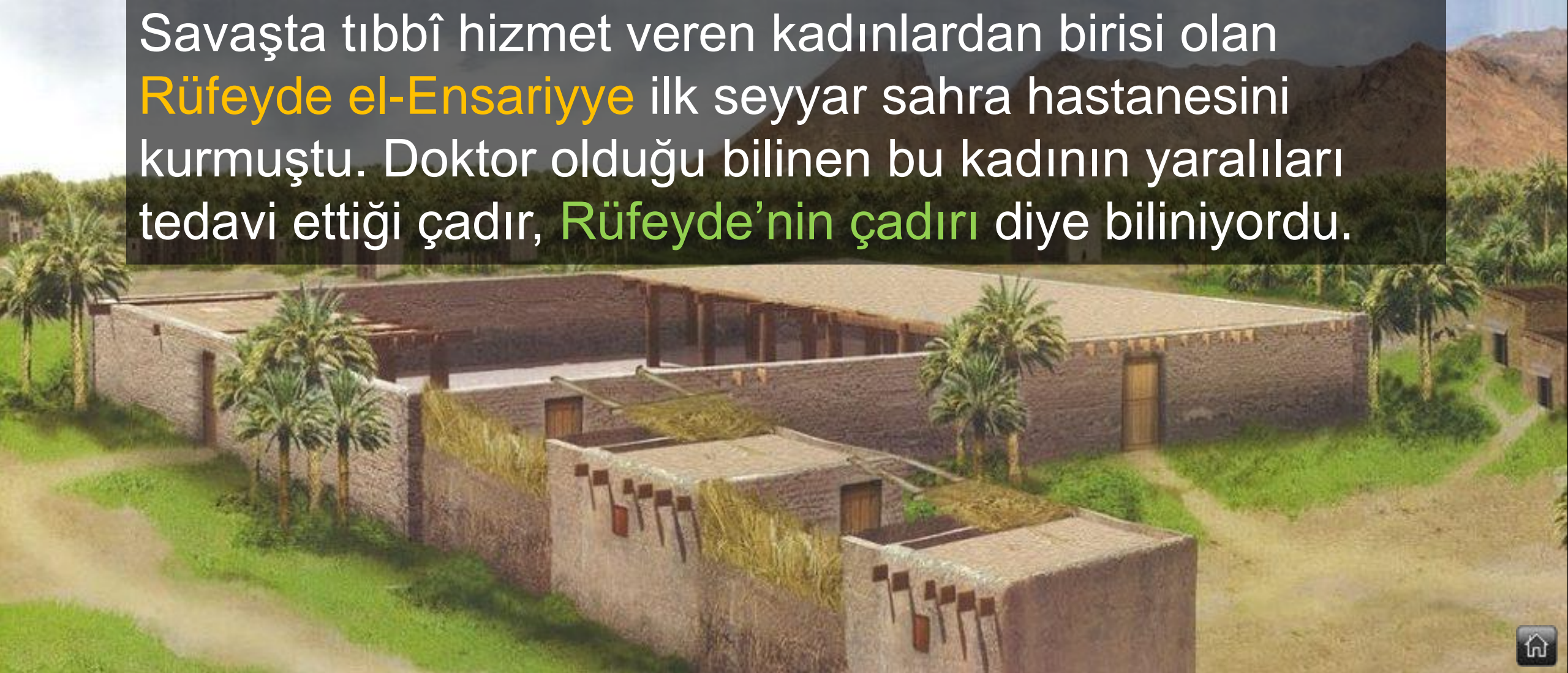
Şifahane İslam dünyasında klasik hastanelerin genel adı olup **bimaristan** adıyla da bilinir. Başlangıç döneminde **bimaristan** adıyla anılan hastanelerin Selçuklularda **daruş-şifa** veya **darul-afiye** ismiyle anıldıkları görülmektedir.

Osmanlılar zamanında ise **daruş-şifa** ile birlikte daha çok **darus-sihha**, **şifahane**, **bîmârhane** ve **tımarhane** kelimelerini kullanılmıştır.

İlk Müslüman şifhanesi **Rasulullah** tarafından, Hendek savaşı sırasında yaralanan **Sa'd ibn Muaz** ve diğer yaralılar için seyyar savaş hastanesi olarak kurulmuştur. Savaşta tıbbî hizmet veren kadınlardan birisi olan **Rüfeyde el-Ensariyye** ilk seyyar sahra hastanesini kurmuştu. Doktor olduğu bilinen bu kadının yaralıları tedavi ettiği çadır, **Rüfeyde'nin çadırı** diye biliniyordu.

أزاک قد أبرزت لی راسک قبل أن شبرز قرطاسک وولتني قدالک ولم بقلذالک ولست
من بیع نقدأبدین ولا یطلب اثرأبعد عین فان ات رضخت بالعين حجت فی
الرهب

لاخذعین وان کت ترا الشخ اوی، وخرزل الفلن فی النفس احيي فاقرا عيس ونوکی
واعرب عیة والاقفال الفتی والذی حرر صوغ المین كما حرر صید الحرمین ایز لافس

İslam'da ilk hastane
707 yılında Emevi
Halifesi Velid ibn
Abdülmelik tarafından
kurulmuştu.

Bazı kaynaklarda belirtildiğine göre **ilk Selçuklu hastanesi** ve tıp medresesi **Sultan Alparslan**'ın veziri **Nizâmülmülk** tarafından Nişabur'da kurulmuştu.

Yıldırım Bayezid zamanında sadece Bursa'da 8 tane **şifahane** olduğu tarihi kaynaklardan anlaşılmaktadır. Yine 1587 yılında İstanbul'da 110 tane **şifahanenin** olduğu Avrupalı seyyahların hatıratlarında yer almaktadır.

Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü ve Özgün Çalışmalar

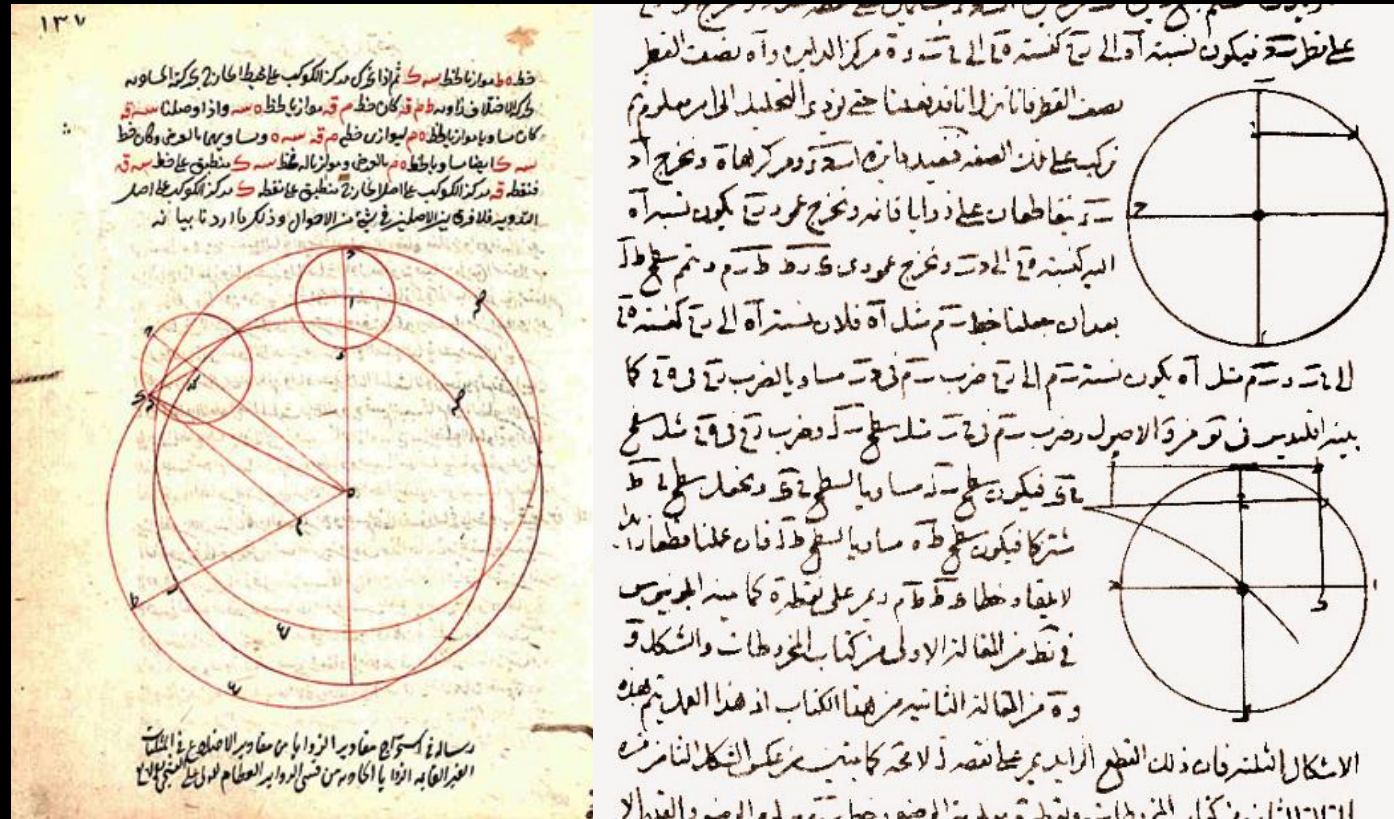

Müslümanlar, Kur'an-ı Kerim'in ve **Rasulullah**'ın bilime teşvik eden mesajlarının rehberliğinde hem din bilimlerine hem de fen ve sosyal bilimlere yönelerek önemli çalışmalar yapmışlardır.

Müslümanların Matematikle İlgilenme Sebepleri

Müslümanlar matematikle ticaret, miras taksimi ve zekât hesabı gibi konular nedeniyle ilgilenmeye başladılar ve onu geliştirdiler.

Müslümanlar Hint sayılarını, bugün kullanılan 1 ile 9 arasındaki modern sayılara uyarladılar. Yapılan en önemli iyileştirme, **sıfır**ın tanımlanması ve daha geniş bir şekilde kullanılmasıdır. Bu sayıların kullanılmaya başlanmasıyla birlikte o zaman kullanılan Latin sayılarında yaşanan bazı sorunların da önüne geçilmiş oldu.

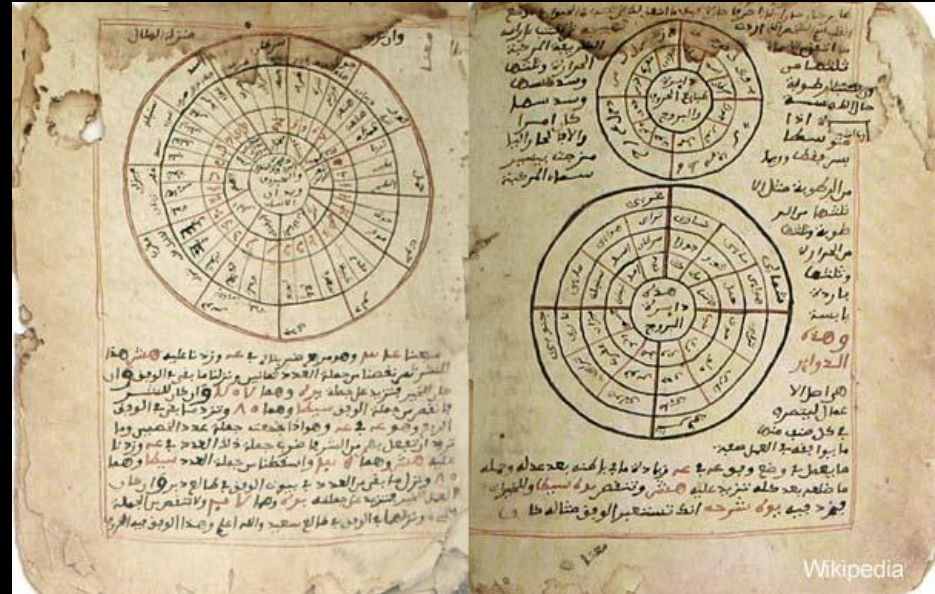
49 yazmak için 9 harfe ihtiyacınız var:

XXXXXVVIIII

Trigonometrinin ilk özü,
Müslümanların özellikle namaz
saatlerini doğru belirleyebilmek
amacıyla geliştirdikleri
astronomide yatar. Bu alandaki
en önemli isimler **Tusi, Ebül-
Vefa, İbn Yunus, İbnül-
Heysem, Biruni ve Battani**'dir
(ö. 929).

Müslümanların Astronomiyle İlgilenme Sebepleri

Kur'an insanların göklerde olup bitenlere dikkat etmelerini ve onlar üzerinde düşünmelerini ister *(Örneğin Kaf [50] 6)*. Yine namaz, oruç, hac gibi ibadetlerin vakitlerinin tespiti ve kiblenin tayini için astronomiyle ilgilenmek gerekmişti.

Müslüman astronomlar tarafından geliştirilmiş olan rasat (*gözlem*) aleti olan usturlab (*astrolabe*).

Dönemin
astronomik
ve analog
bilgisayarı
olan
usturlaplar,
gök
cisimlerinin
konumu ile
ilgili sorunları
çözmekte
kullanılırdı.

Usturlap, 1299 yılında Hama'da (Suriye)
es-Sahl el-Usturlâhî an-Nisâbüri tarafından
yapılmış elap orijinali Nürnberg Germanisches
Nationalmuseum'da bulunmaktadır.

Astrolabe

Based on an original made in Hamâh, Syria by as-
Sahl al-Asturlâhî an-Nisâbüri in 1299. Original at
the Germanic National Museum, Nürnberg, WI 20.

أستrolاب

للسهل الأسترولاب النيسابوري
صنعت ١٢٩٩/هـ
الأبواب المتعددة الأقسام، دمشق

Astrolabe

Construit d'après un original fabriqué en 1299, à
Hama (Hamâh, Syrie), par as-Sahl al-Asturlâhî an-
Nisâbüri. L'original est conservé au Germanisches
Nationalmuseum, Nürnberg, WI 20.

Astrolab

In Anlehnung an ein Original, das 1299 in Hama
(Hamâh, Syrien) von as-Sahl al-Asturlâhî an-
Nisâbüri hergestellt wurde. Original im Germa-
nischen Nationalmuseum, Nürnberg, WI 20.

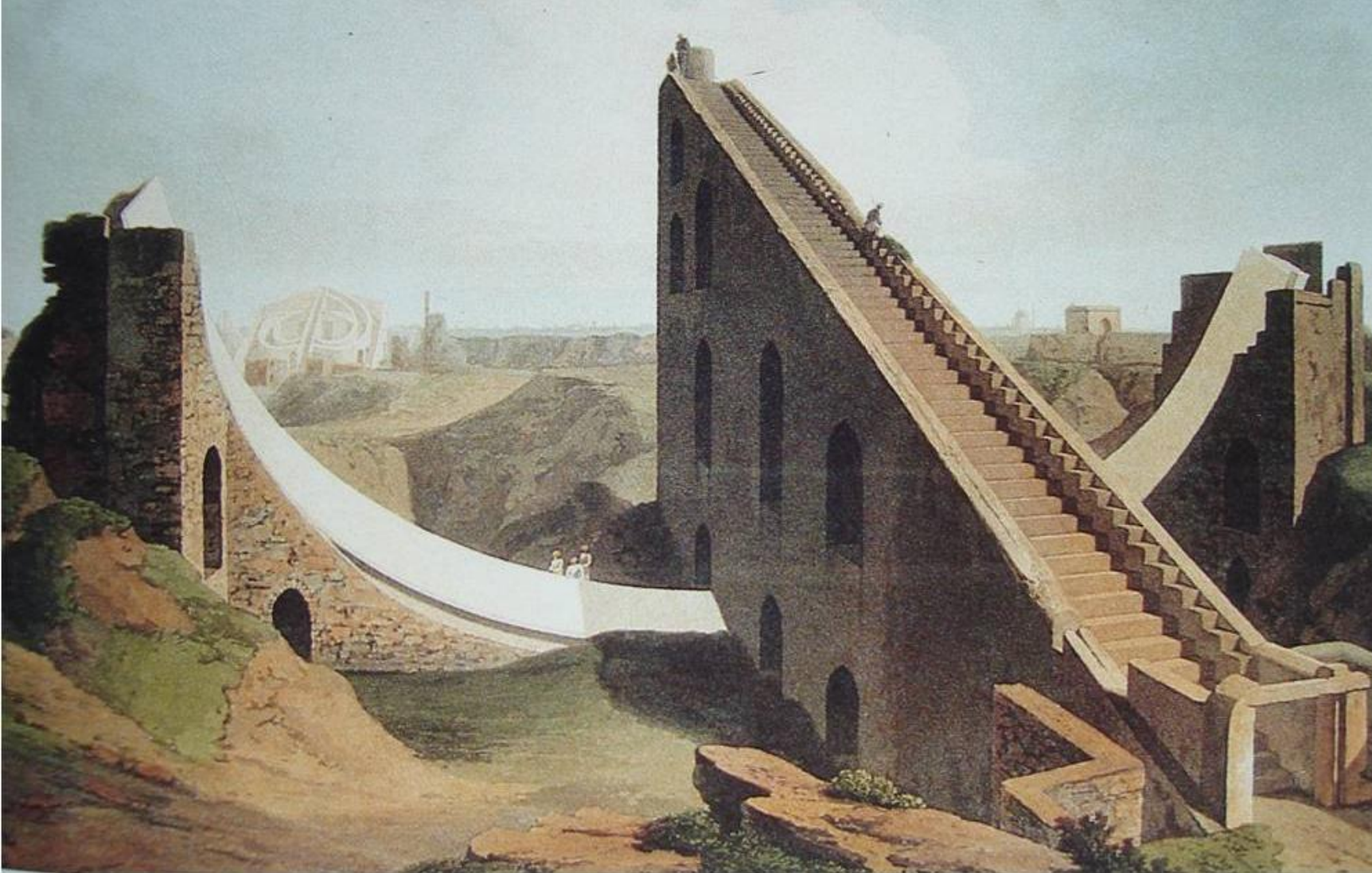
(Kat. II, 104; no. A 2.17)

(Kat. II, 104; no. A 2.17)

Durađan yıldızların enlem ve boylam derecelerini ölçen çemberler aleti (1576).

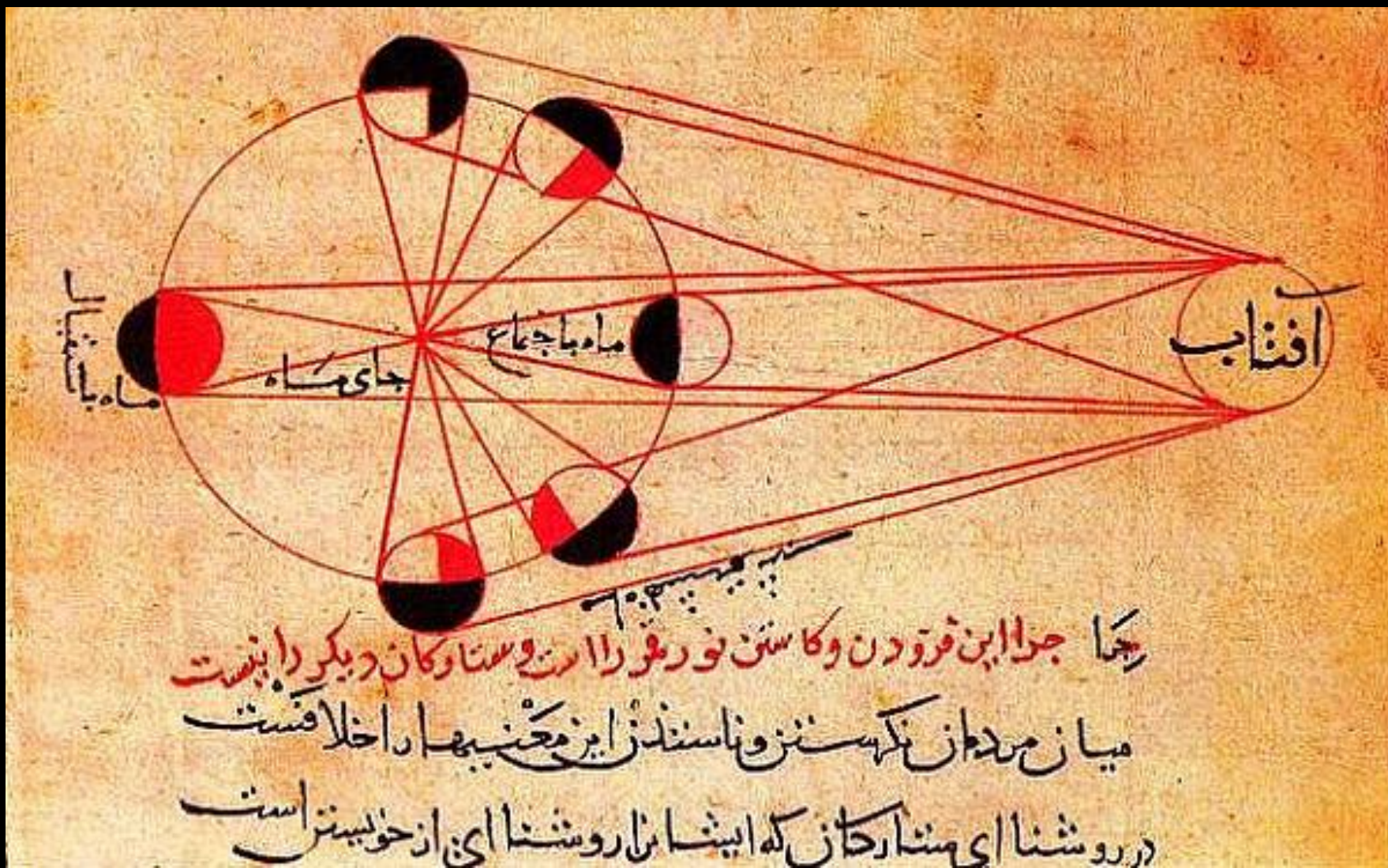
Bağdat yakınlarındaki **ilk rasathane** 828 yılında kurulurken, Almanya'nın hatta Avrupa'nın **ilk rasathanesi** 1558 yılında Kassel'de kurulmuştur.

Astronom **Battani**'nin (ö. 929) en çok bilinen başarılarından birisi, ta o zamanlarda güneş yılını 365 gün 5 saat 46 dakika ve 24 saniye olarak ölçmüş olmasıdır. **Battani**'nin adı Ay'daki bir kraterle **Albategnius** olarak verilmiştir.

Kazvini (ö. 1283) tarafından 16. yy.ın başlarında kaleme alınan **Acaibül-Mahlukat** (*Yaratılışın Mucizeleri*) adlı el yazmasında Ay'ın evrelerini gösteren grafik:

“Benim bilimle uğraşma sebebim
Al-i İmran Suresi 191. ayettir”

Biruni

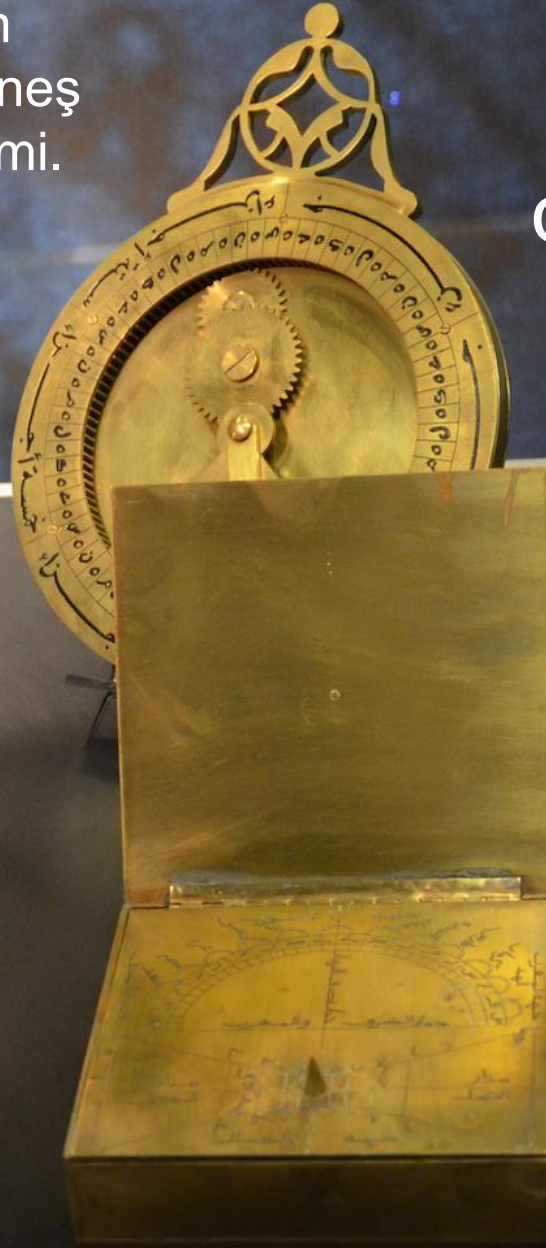
Onlar ki ayaktaiken, otururken ve
yanları üzerinde yatarken Allah'ı
hatırlarlar, **göklerin ve yerin yaratılışı
konusunda derinlemesine düşünürler:**

“Rabbimiz, Sen bunları boşuna
yaratmadın, Sen yücesin, bizi ateş
azabından koru.” (derler) (Al-i İmran 191)

Biruni'nin
mekanik güneş
ve ay takvimi.

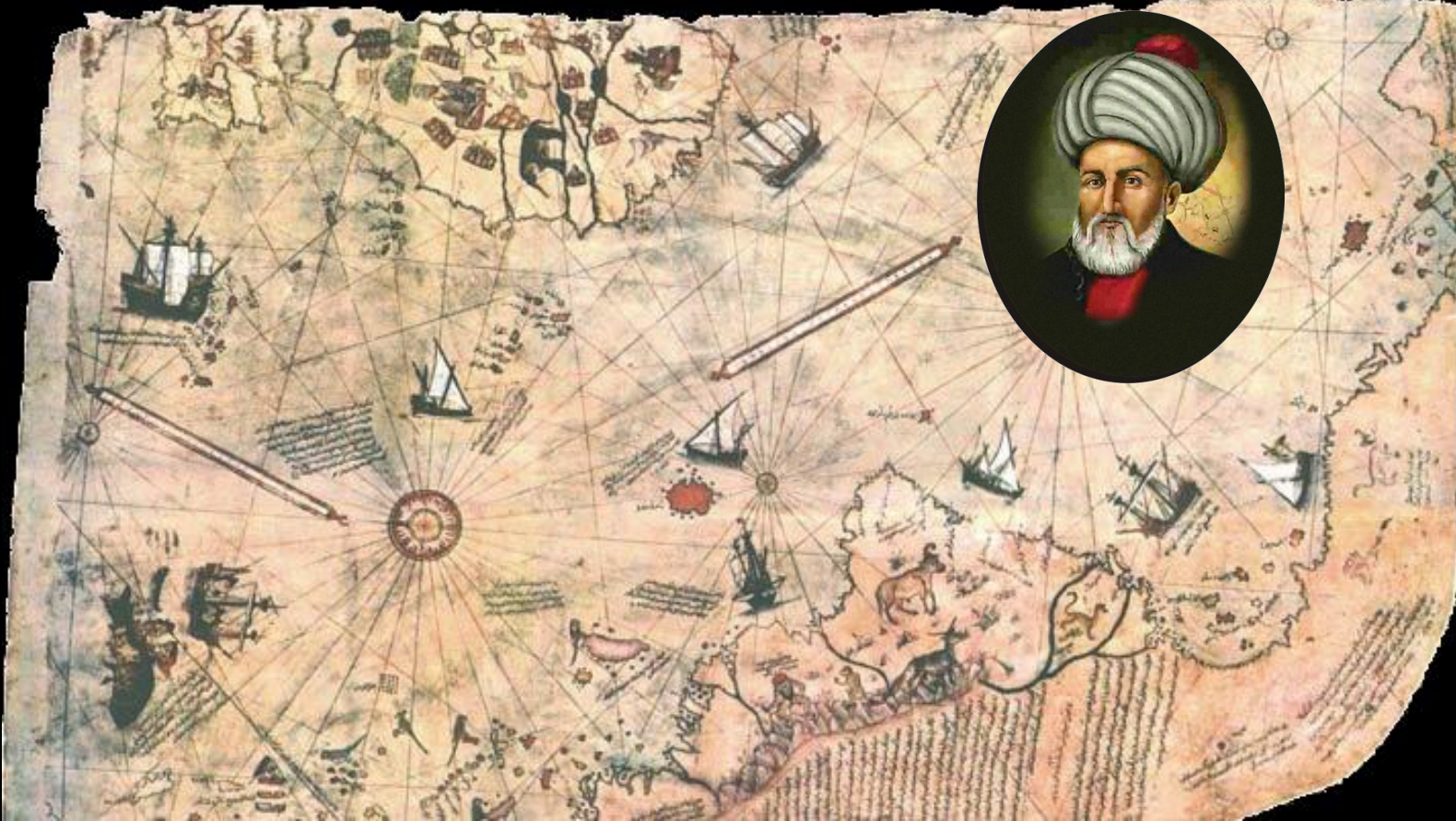

El-Biruni'nin (ö. 1048) mekanik

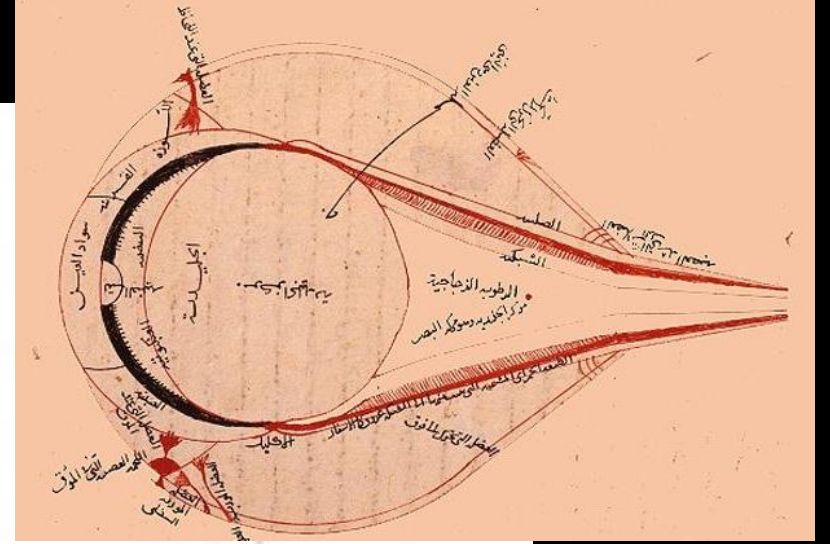
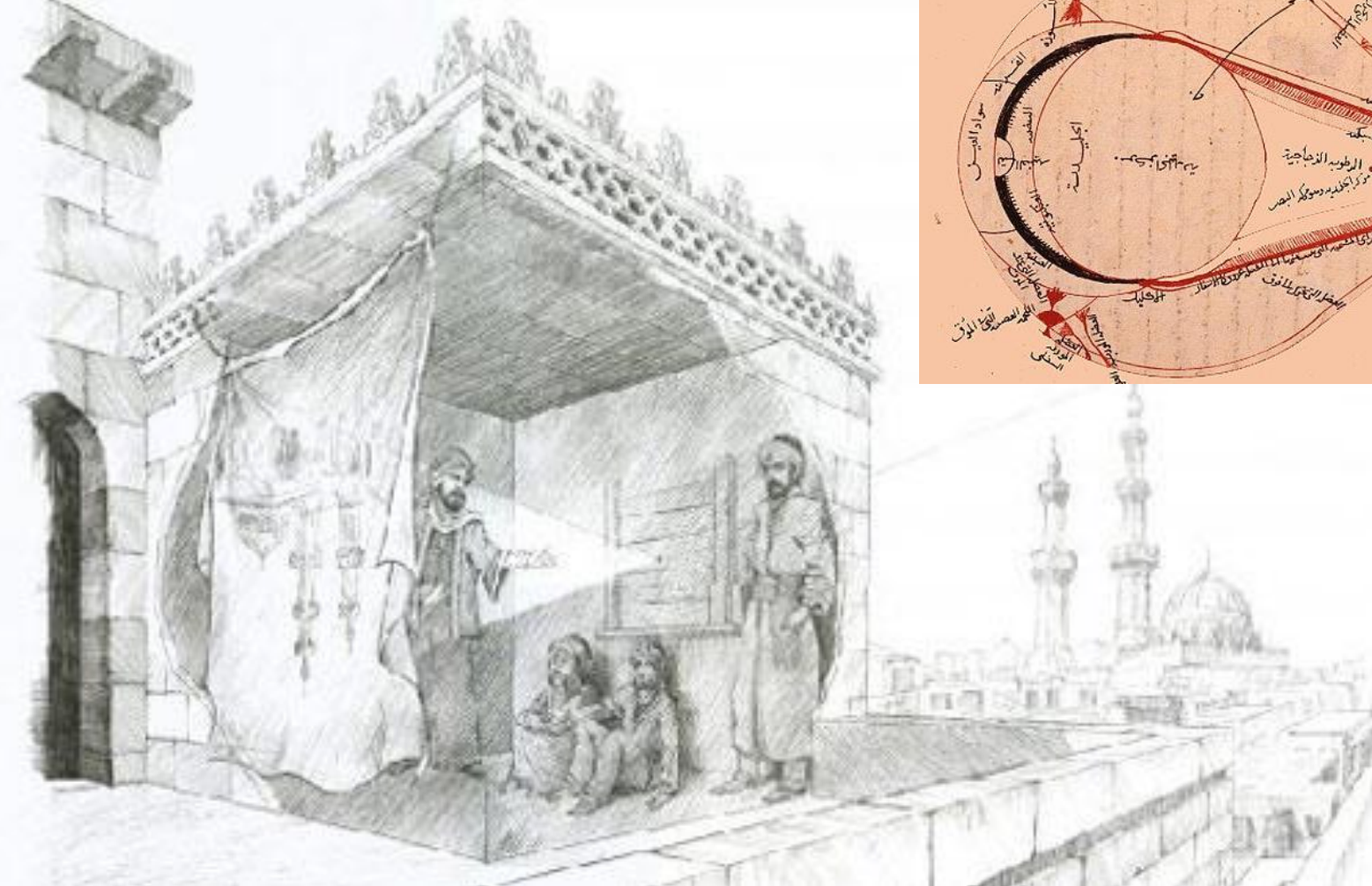
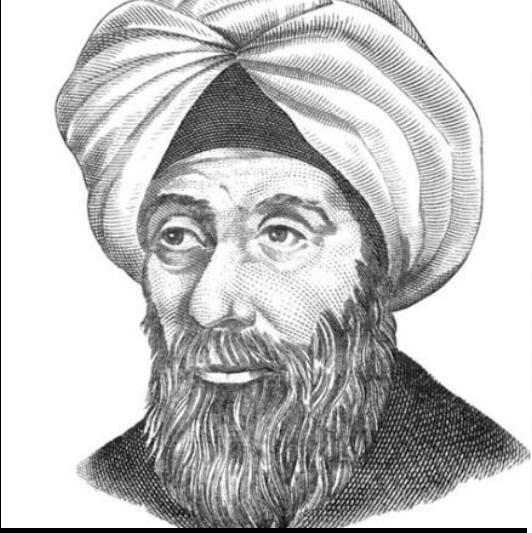
Biruni (ö. 1048)
dünyanın yuvarlak
olduğunu, hem ekseni
hem de güneşin
etrafında döndüğünü
Kopernik'ten tam 500
sene önce ispat etti!

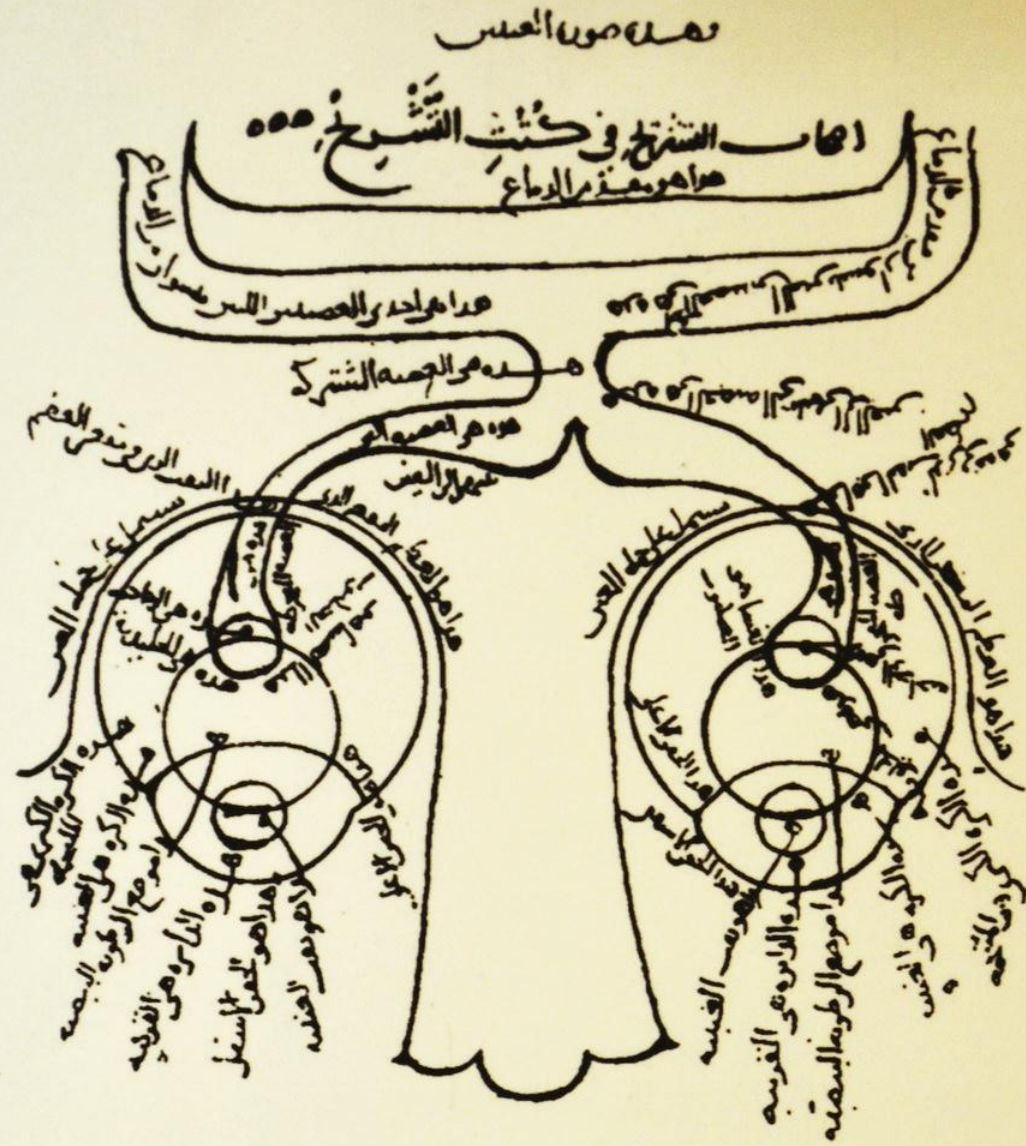
Çinli Müslüman amiral **Zheng He** tarafından 1418 yılında bir dünya haritası çizilmişti. Yine Kaptan-ı Derya (*amiral*) **Piri Reis**'in 1513'te çizdiği harita, **Kolomb**'un Yeni Dünya'ya ayak basmasından yalnızca 21 sene sonra çizilmişti.

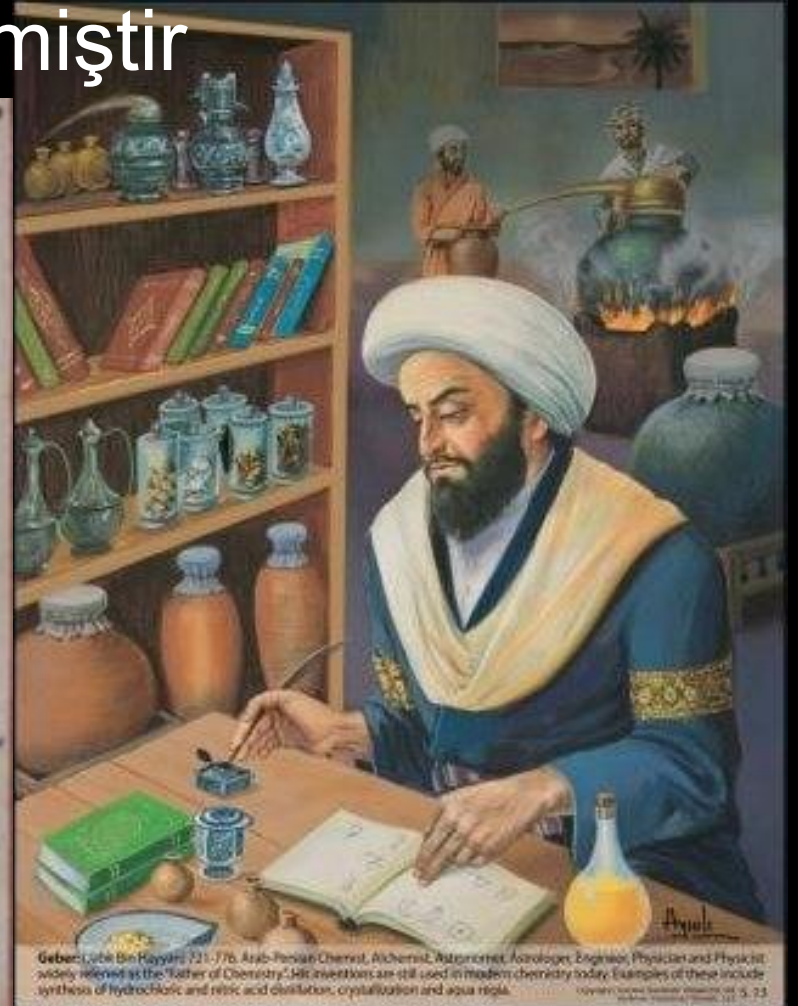
Fizikçi ve optik dehası **İbnül-Heysem** (ö. 1041) [**Alhazen**], **Kitabül-Menazir** (*optik kitabı*) adlı kitabıyla optik biliminin temellerini atmıştır. Yine onun **karanlık oda deneyi**, kameranın icadına giden yolu açmıştır.

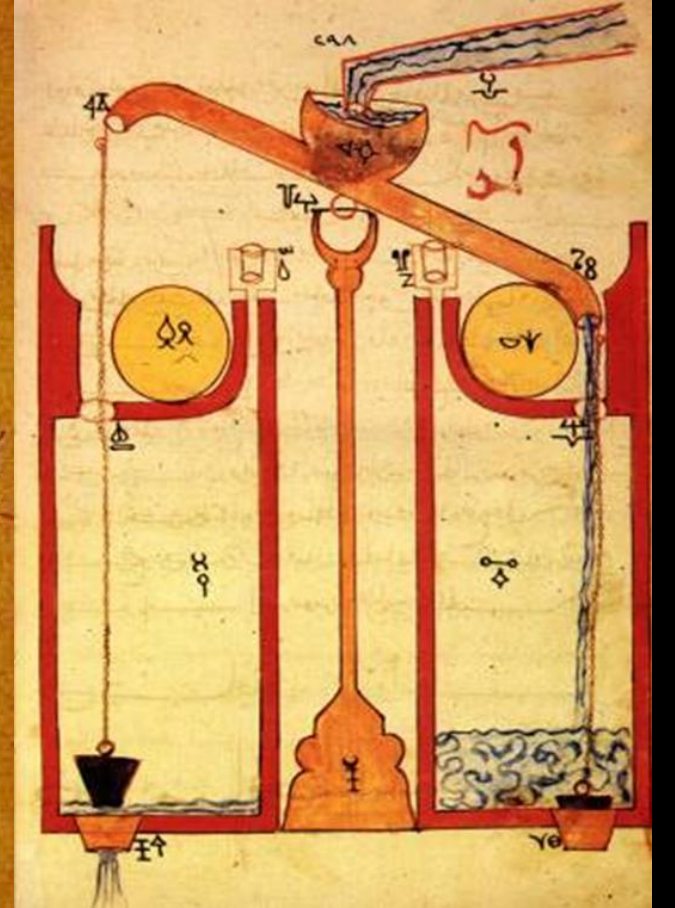
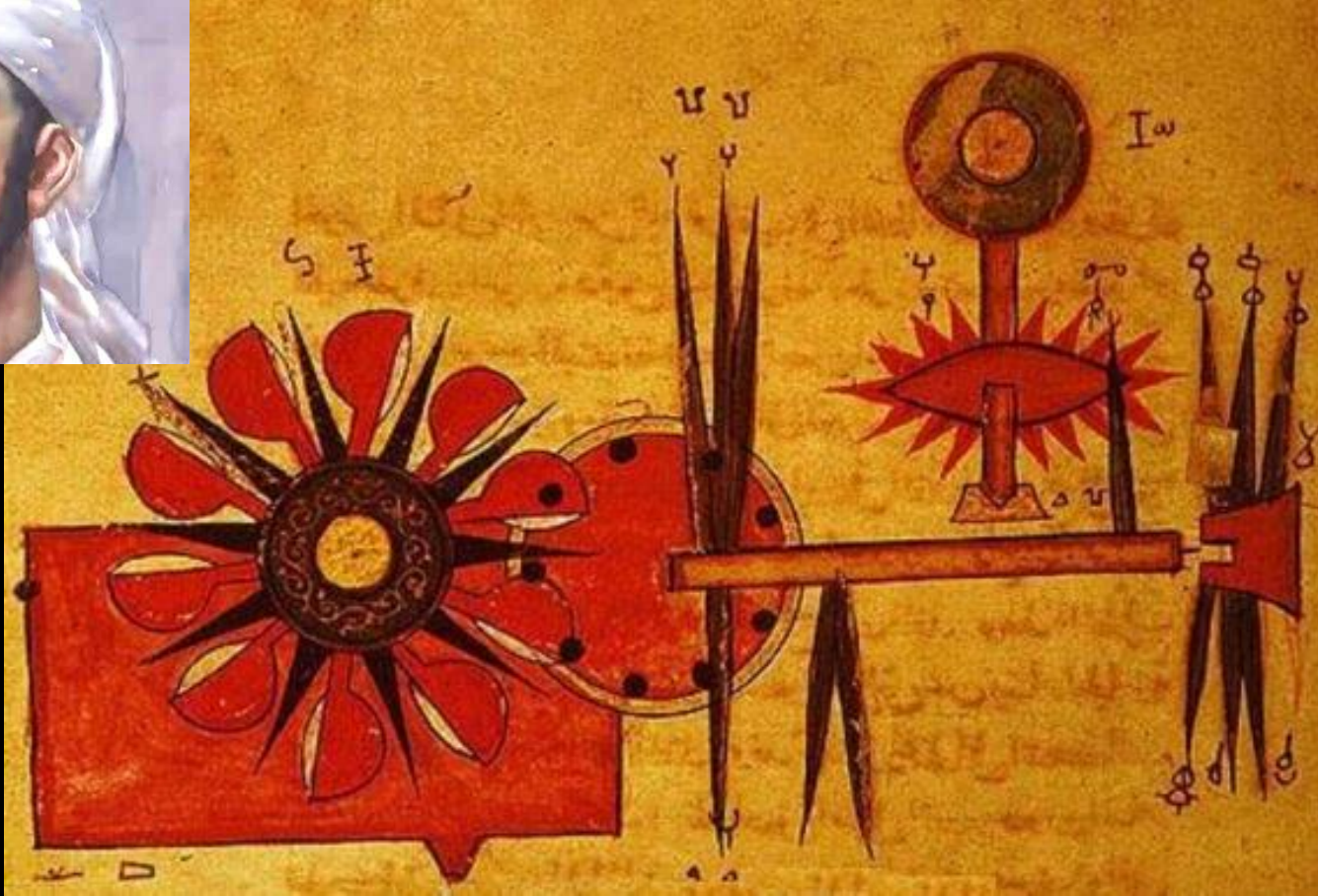
El-Hasan İbn el-Heysem (1041 civarı)'in *Kitāb el-Menāzır*'inde bulunan insan görme organının çizimi, yazma İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih Koleksiyonu 3212, fol. 81b.

Cabir ibn Hayyan (ö. 815) kimyanın tartışmasız babası olarak tanınır. **Cabir**, süblimleştirme, sıvılaştırma, kristalleştirme, damıtma, saflaştırma, cıvayla karıştırma, oksitleme, buharlaştırma ve filtrasyon gibi işlemleri geliştirip mükemmelleştirmiştir

Cezeri (ö. 1206) dönme hareketini doğrusal harekete dönüştüren krank milini ilk kez kullanmıştı. Bu sayede büyük miktarda su, yüksek yerlere kolayca çıkarılabiliyordu. **Cezeri** su kaldırma makineleri de tasarlamıştı.

Burgulu Pompa (1553).

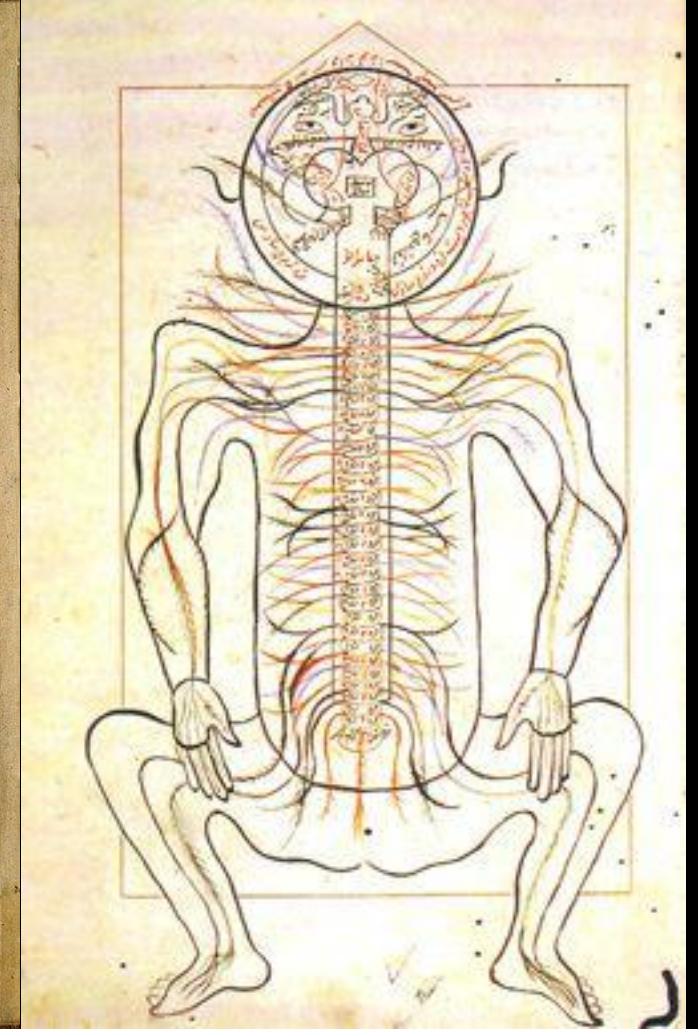
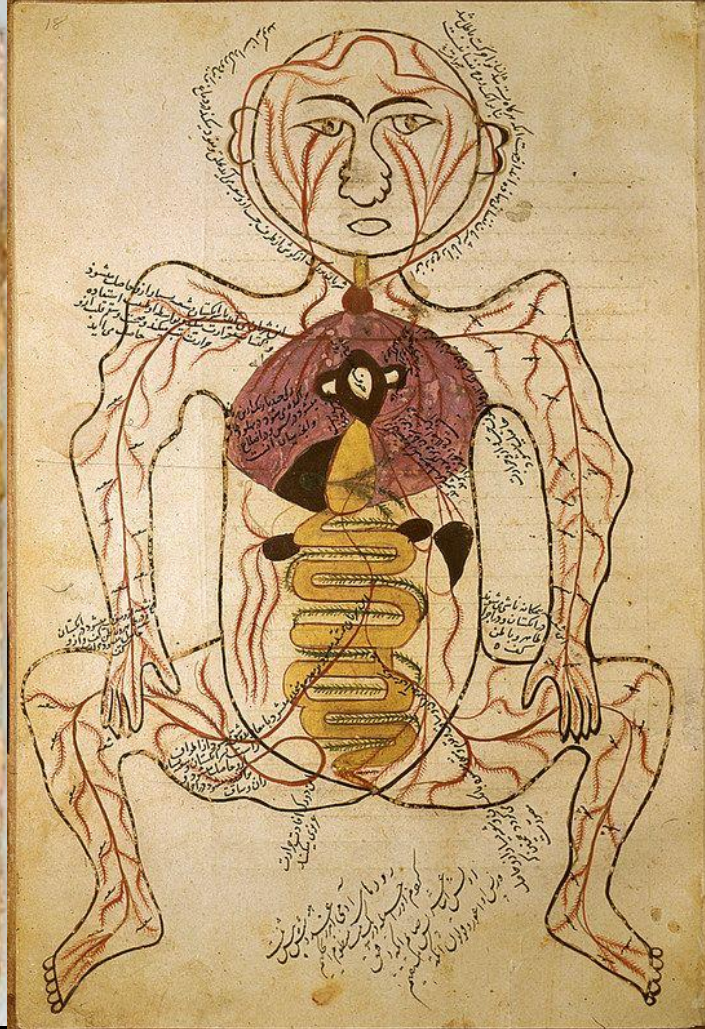
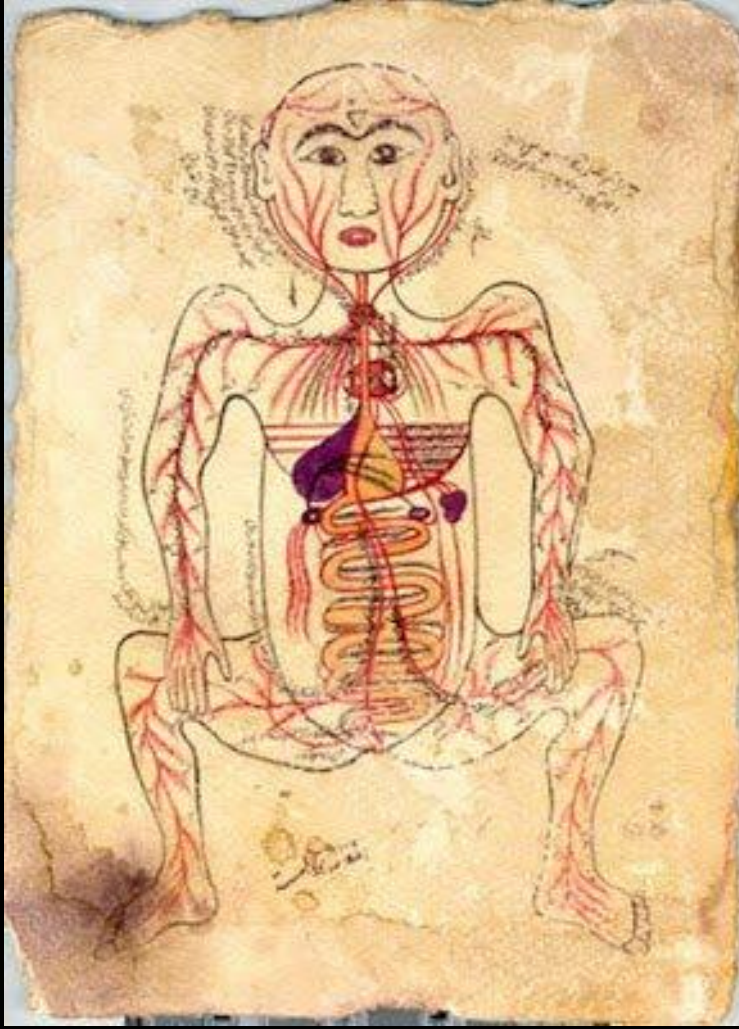

Zamanının önünde giden cerrahı **Zehravi** (ö. 1013)

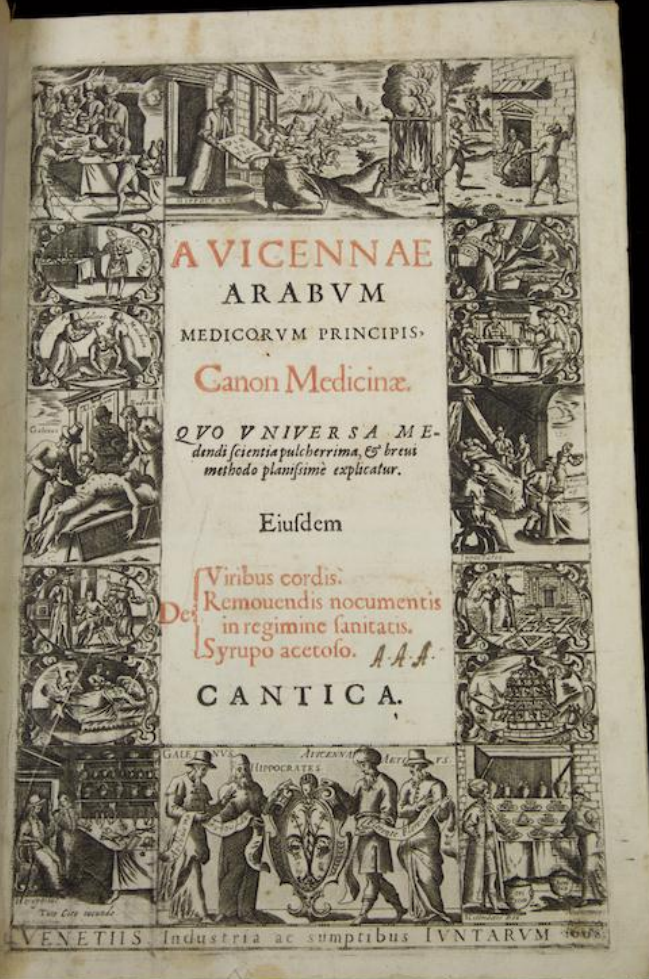
[Abdulcasis] 200'ün üzerinde cerrahi alet geliştirerek tıp biliminde çığır açmıştı. **Zehravi**, idrar yolu taşlarını ezerek kırmak için de bir alet geliştirmiş, ameliyatlarda hayvan bağırsağını dikiş ipliği olarak kullanmıştı.

13. yy.da **İbnün-Nefis** küçük kan dolaşım sistemini açıklamıştı. Büyük kan dolaşımını ise 17. yy.da **William Harvey** keşfetmişti.

Ibn Sina'nin [Avicenna] el-Kanun fit-Tıb (*Canon Medicine*) adlı kitabı, tıbbi bilgileri içeren eşsiz bir kaynak eser olması bakımından tarihte yazılan en ünlü tıp kitabı olarak kabul edilir.

11. yüzyılda **Biruni**'nin yazdığı **Farmakoloji Kitabı**'nda, ilaçların özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi verilmekte ve eczanenin rolünü ve eczacının görev ve sorumluluklarını ana hatlarıyla açıklamaktaydı. **Zehravi**, bağırsak keselerinin içinde yutulabilen ilaçlar hazırlamıştı.

Müslüman hekimler, **Râzi**'nin gözbebeğinin refleks hareketini açıkladığı 1000 yılından beri görme engelliliğın önlenmesine yönelik çabalara öncülük ettiler.

10. yüzyılda **Mevsili** kataraktı içi boş bir iğneyle emerek çıkarmak için bir yöntem geliştirmişti.

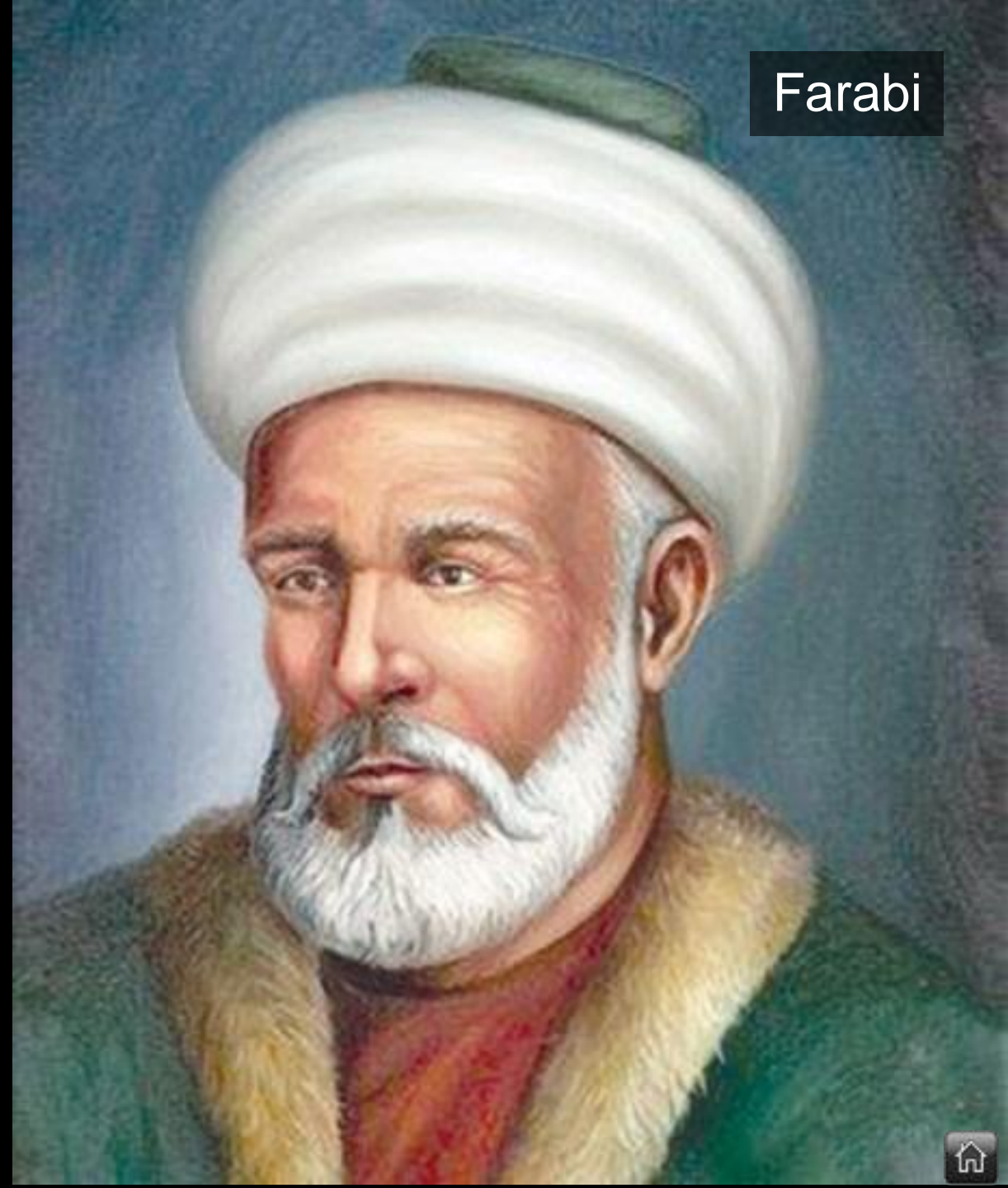
Tam teşekküllü ilk hastane, Kahire'de 872-874 yılları arasında kuruldu. **Ahmet ibn Tolun Hastanesi** tüm hastaları ücretsiz olarak tedavi ediyor ve ilaç sağlıyordu.

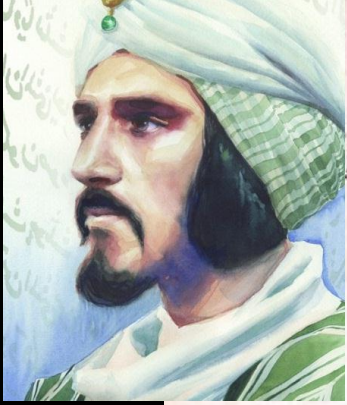
9. yy.da Tunus'ta kurulan **el-Kayrevan Hastanesinde** ziyaretçi bekleme alanları dahil olmak üzere iyi organize edilmiş salonlar, hemşireler ve düzenli vardiyalar halinde çalışan hekimler bulunuyordu.

İslam dünyasına tercüme yoluyla giren felsefe Müslüman filozoflar eliyle hikmete dönüşmüş ve yepyeni haliyle bu alanda bir çığır açmıştır. Kindî (ö. 873), Ebu Bekir Razî (ö. 925), Farabi (ö. 950), İbn Sina (ö. 1037), Gazali (ö. 1111) ve İbn Rüşd (ö. 1198), Müslüman filozoflardan bazılarıdır.

Müziğin iyileştirici özelliğini ilk fark edenlerin başında gelen **el-Kindi** (ö. 873), felçli bir çocuğu müzik terapisiyle iyileştirmeye çalışmıştı. Ne yazık ki daha sonra müziğin haram olduğunu söyleyenler çıkacaktı!

Türkiye'nin depreme dayanıklı en yüksek minarelerine sahip olan Edirne'deki Selimiye Camisi, Osmanlı Devletinin baş mimarı olan **Sinan**'ın (ö. 1588) eseridir.

İslam Kültür ve Uygarlığının Batıya Aktarılması

- Gayr-i Müslimlerin seyahatleri.
- Haçlı Seferleri.
- Müslüman medreselerinde öğrenim gören yabancı öğrenciler.

İslam Kültüründen Batı Dillerine Geçen Kelimeler

Admiral (Arp. Emirul-Ma). **Alkali** (Arp. el-Kali).
Alcohol (Arp. el-Kuhul). **Algebra** (matematik) (Arp. el-Cebr). **Arsenal** (silah deposu) (Arp. Darüs-Sina'a). **Camel** (deve) (Arp. Cemel). **Chemie** (Arp. el-Kimya). **Cheque** (çek) (Arp. Sek). **Cotton** (pamuk) (Arp. el-Kutn). **Jar** (kavanoz) (Arp. Cara). **Jogurt** (Tr. Yogurut). **Lemon** (Frs. Limun). **Mattress** (döşek) (Arp. el-Matrah). **Orange** (Frs. Narenc). **Safran** (Za'feran). **Sofa** (Arp. Suffa). **Sugar** (Arp. Sukkar)...
(Başka kelimeler için internette arattırınız: *List of English words of Arabic origin*).

İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nde *(Gülhane Parkı, İstanbul)*
Müslüman bilim insanlarının icat ettikleri onlarca eseri görebilirsiniz.

Fen Bilimleri Alanında Nobel Ödülü Alan Müslüman Bilim İnsanları

İslam Dünyasında Bilimin Gerileme Nedenleri

- Moğol istilasının tahribatı.
- Yöneticilerin, bilimin önemini göz ardı edip lüks ve israfa yönelmeleri.
- İlk dönemlerin aksine artış gösteren cehalet ve yobazlık (*taassup*).

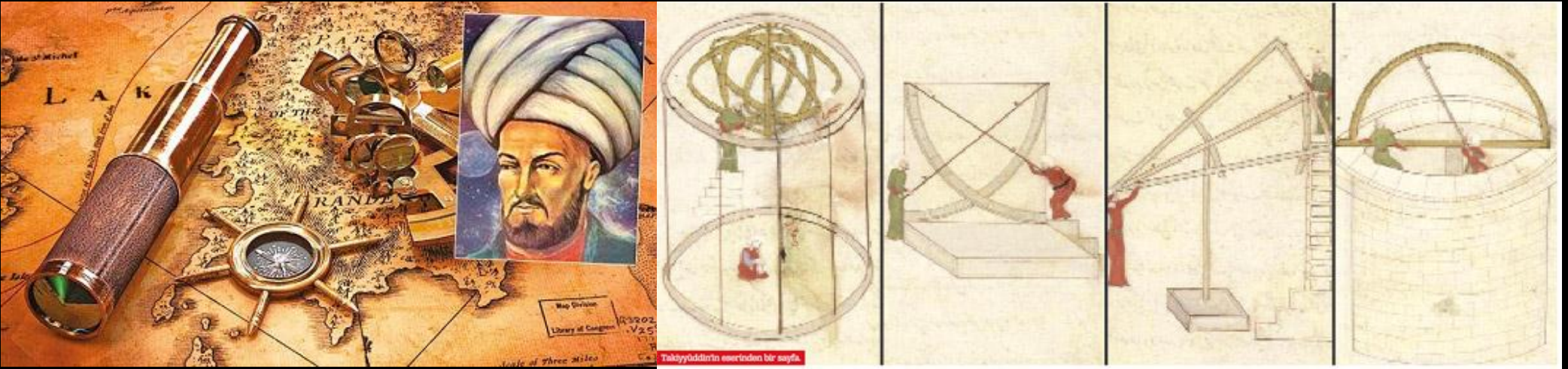
İstanbul Rasathanesi Neden Yıktırıldı?

Takiyüddin, III. Murad'ın müneccimbaşısıydı. Hükümdardan aldığı 10 bin altın ile Tophane sırtlarında bir rasathane kurdu. **Takiyüddin** 1579'da açılan rasathanenin rasat aletlerini bizzat kendisi imal etmişti. Ama, rasathanenin ömrü sadece 4 yıl sürdü.

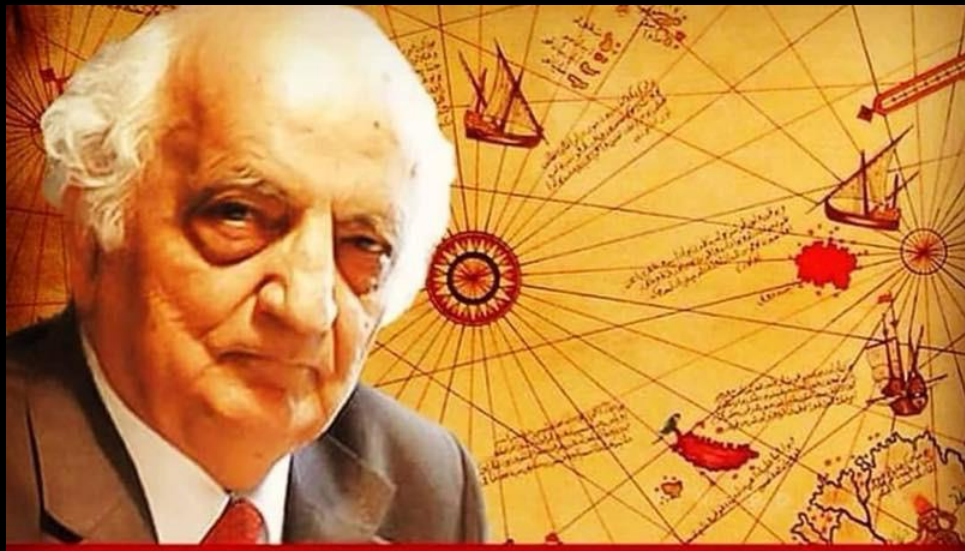
Takiyüddin'in en büyük destekçisi olan **Sadeddin Efendi**'nin zamanın şeyhülislâmı **Ahmed Şemseddin Efendi** ile arası bozuldu. Şeyhülislâm saray kadınlarının da desteğini alıp padişahı rasathanenin **günah** olduğu yolunda doldurmaya başladı. "Gökyüzünün sırlarını bulmaya çalışan devletlerin hepsi batmıştır" dedi ve hükümdarı ikna etti. **III. Murad** "Derhal yıkıla!" diye buyurdu ve **Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa**, **Takiyüddin**'in rasathanesini bir gecede yerle bir etti (Murat Bardakçı, "İstanbul'un ilk rasathanesini müftüden fetva alıp yıkmıştık," HaberTurk.com, 28.08.2009).

Akıl Düşmanlığı Bilimi Gerilettiler

İslam dünyasında 1550'lerden sonra pozitif bilimler medreselerden çıkartıldı. Böylece de bilimle din arasında ciddi bir ayrışma ve çatlak oluştu, bilimle din arasındaki doğal ortaklık bozuldu.

İSLAM TARİHİ PROFESÖRÜ
PROF.DR.FUAT SEZGİN :

**İslam medeniyetinin
büyüklüğünü kendi
insanımıza anlatmak
batılılara anlatmaktan
daha zor.**

**“DİN İLE BİLİM BİRBİRİNDEN
AYRILDIĞI TAKTİRDE DİN
İNSANLARI GERİ KAFALILIĞA
BİLİM İSE ATEİZME GÖTÜRÜR.”**

-ALİYA İZZETBEGOVIÇ

Eklenme: 17 Şubat 2015, 00:22 / Güncelleme: 17 Şubat 2015, 00:22 haber7.com

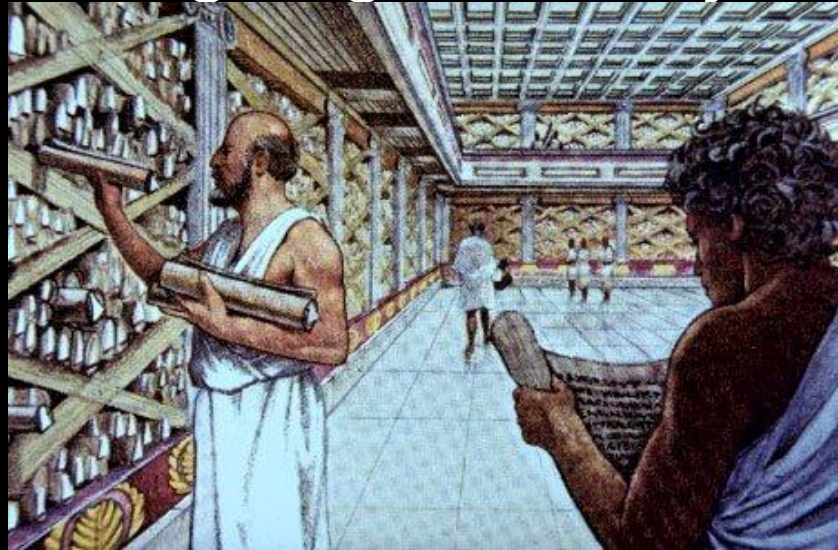
Suudi imam: Dünya dönmüyor

Suudi Arabistanlı imam Şeyh Bender El Hayberi, dünyanın dönmediğini iddia etti.

Bir panelde öğrencilerin **dünyanın** sabit olup olmadığı yönündeki sorusunu yanıtlayan El Hayberi, "Dünya sabittir. Hareket etmiyor" dedi.

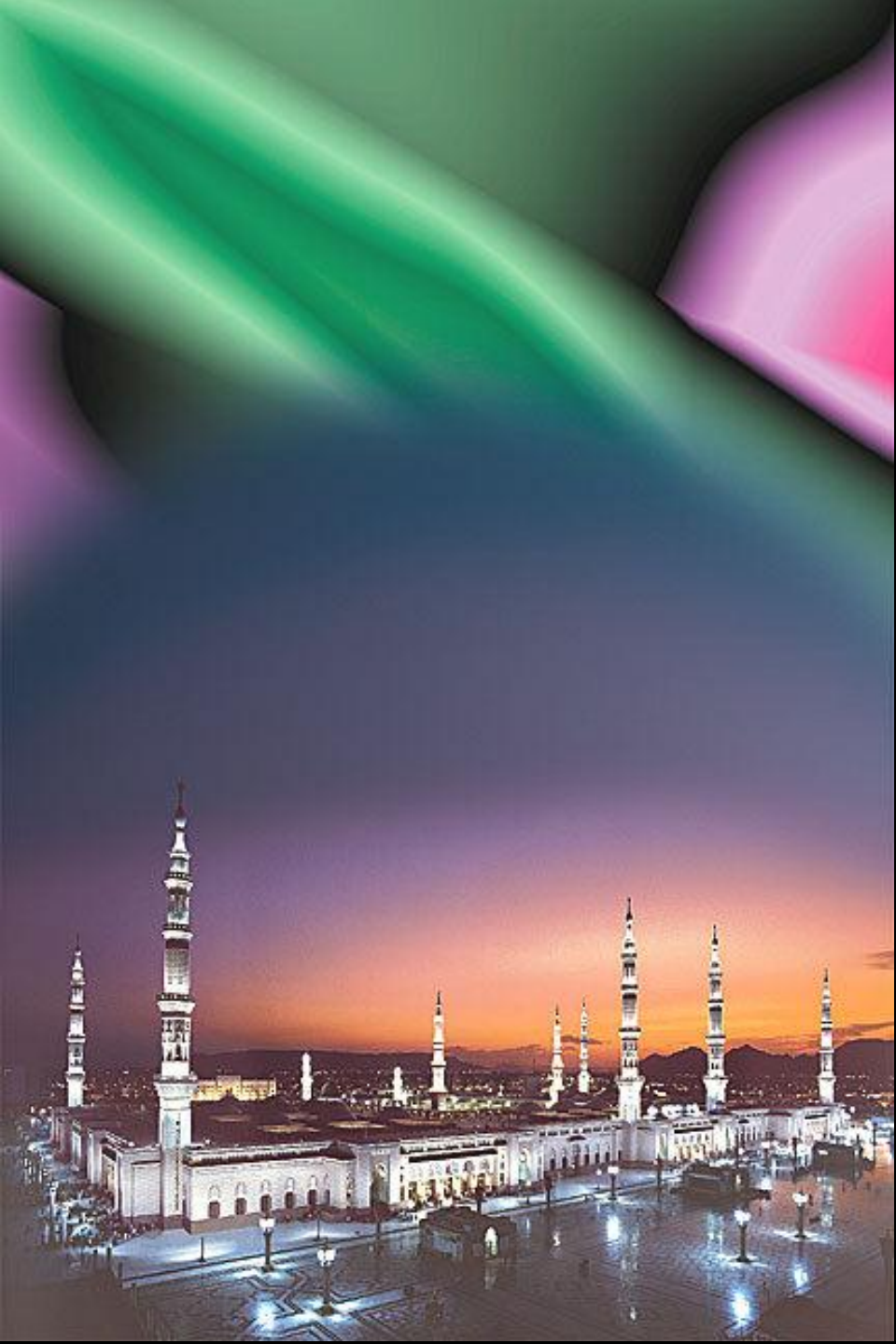
İskenderiye Kütüphanesini Halife Ömer Mi Yaktırdı?

İddiaya göre **Filipinus** 642'de **Halife Ömer** tarafından fethedilen kütüphanedeki kitaplara dokunulmamasını rica etmiş ama yine de kütüphane yakılmış. Halbuki **Filipinus**, halifeden bir asır önce yaşamıştır (ö. 570). Bu olayı iddia eden kaynaklar 600 yıl sonra yani 13. yüzyılda yazılmış. Zaten **İskenderiye Kütüphanesi** MÖ 48'de **Sezar** şehre girdiği zaman yok edilmiş!

Tefsir : Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinin açıklanması, yorumlanması ve Kur'an ayetleri arasındaki bağlantıların incelenerek daha iyi anlaşılmasını konu edinen bilim dalıdır. Tefsir ilmi ile ilgilenen bilim adamlarına **müfessir** denir. İslam dünyasında tanınmış tefsir alimlerinden bazıları şunlardır: Zemahşerî (ö.1144), Fahrettin Razi (ö.1210), Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır (ö.1942).

Hadis: Peygamberimizin söz, tutum ve davranışlarını derleme, açıklama ve yorumlama ile ilgilenen bilim dalına hadis denir. Hadis bilimi ile ilgilenenlere **muhaddis** denilir.

Hadis alanında yazılmış olan ve İslam aleminde **Kütüb-i Sitte** diye adlandırılan altı kitabın yazarları şunlardır: **Buhari, Müslim, Ebu Davud, Nesai, İbn Mace, Tirmizi** (*Bir de Kütüb-i Tis'a [Dokuz Kitap] vardır*).

Kelam (söz): İslam dininin inanç, esaslarını ayet, hadis ve akli kullanarak açıklayan, yorumlayan, ispat eden ve başka din ve inançlardan gelebilecek eleştirilere karşı savunan bilim dalıdır.

Fıkıh: İslam ibadetler ve İslam Hukuku
(*Ticaret, evlenme, cezalar...*) bilimi. Fıkıh
biliminde otorite olmuş isimler arasında Ebu
Hanife, Ahmed ibn Hanbel, Malik ibn Enes,
İmam Şafii, Serahsi'yi sayabiliriz.

HATA DEĞİL, ÇARE BULUN

Kur'an'dan Mesajlar

“Görmedin mi, Allah gökten su indirir ve onunla türlü türlü renkte ürünler yetiştirir. Dağlarda da beyaz, kırmızı, siyah ve türlü renkte yollar vardır. Aynı şekilde, insanlardan, diğer canlılardan ve evcil hayvanlardan da renkleri farklı olanlar vardır. Allah'a ancak bilgili kulları saygı duyar. Şüphesiz ki Allah çok güçlüdür; çok bağışlayıcıdır.” (Kur'an, Fatır [35] 27-28).

27. ayette Allah'ın kâinat içerisinde ne kadar çeşitli varlıklar yarattığına işaret olunmaktadır. Aynı toprak ve sudan farklı özelliklerde bitkilerin yaratılması, aynı tip ağaçlardan farklı tat ve büyüklükteki meyvelerin var edilmesi, Allah'ın varlığının ve yaratmanın delili olarak insanlara hatırlatılmaktadır. Bu vesileyle insanların bir kez daha düşünüp ibret almaları istenmektedir.

28. ayette ise yine yaratma eylemine, özellikle hayvanların yaratılışına vurgu yapılmaktadır. Daha sonra ise Allah'ın emrini terk etmek ve yasağını işlemekten sakınmak ve hakiki kul olmak bakımından âlimlerin değeri açıklanmaktadır. Buna göre düşünen, tefekkür eden, ibret alan âlimler ancak Allah'tan hakkıyla saygı duyarlar ve bu anlamda Allah katında değerleri elbette daha yücedir.

Kaynakça

- Ali Kuzudişli, **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 12. Sınıf**, Eksen Yay., Ankara 2018.
- Feramuz Yılmaz, H. İsmail Doğan vd., **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 12. Sınıf**, MEB, Ankara 2018.
- **İlmihal, İman ve İbadetler**, c. 1-2, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2008.
- **İslam Ansiklopedisi**, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul.

